राज्यसेवा मुख्य परीक्षा - 2014

A

परीक्षा दि : 01/06/2014

CODE : **KO4**

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक

BOOKLET NO.

प्रश्नपुस्तिका

सामान्य अध्ययन IV

एकूण प्रश्न : 150

एकूण गुण : 150

वेळ : 2 (दोन) तास

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 150 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक								
	↑ केंद्राची संकेताक्षरे							↑ शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक तीन चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".**

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरूद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

1. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) आंतरराष्ट्रीय नाणे निधी ही संयुक्त राष्ट्राची विशेष संस्था आहे.

(b) आंतरराष्ट्रीय नाणे निधी सभासद देशांना तात्पुरत्या व्यवहारतोलातील तुटीसाठी निधी पुरविते.

(c) सध्या आंतरराष्ट्रीय नाणे निधीचे 200 देश सभासद आहेत.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) फक्त (c) (2) (a) आणि (b) (3) (b) आणि (c) (4) फक्त (a)

Consider the following statements :

(a) The International Monetary Fund is a specialized institution of the United Nations.

(b) The IMF provides funds to a member country experiencing temporary Balance of Payment (BOP) Deficit.

(c) The IMF currently has 200 member countries.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) Only (c) (2) (a) and (b) (3) (b) and (c) (4) Only (a)

---

2. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) जागतिक बँक प्रकल्पाभिमुख आणि उपक्रमाभिमुख मदत देते.

(b) 1960 मध्ये आंतरराष्ट्रीय विकास संस्थेची स्थापना झाली.

(c) आंतरराष्ट्रीय विकास संस्था जगातील गरीब देशांना व्याज मुक्त मदत देते.

वरीलपैकी कोणते/ती विधाने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) फक्त (a) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (b) (4) वरील सर्व

Consider the following statements :

(a) The World Bank gives project oriented aid and program oriented aid.

(b) The International Development Agency was established in 1960.

(c) The International Development Agency gives interest free aid to the world's poorest countries.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) Only (a) (2) (b) and (c) (3) (a) and (b) (4) All the above

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

3. भारताच्या परकीय व्यापाराच्या रचनेचे वर्णन करणाऱ्या खालील विधानांपैकी कोणते विधान **चुकीचे** आहे ?

(1) भारताच्या निर्यातीतील अपारंचारिक वस्तूंचे महत्त्व वाढत आहे.

(2) इलेक्ट्रॉनिक वस्तू आणि सॉफ्टवेअरच्या निर्यातीत प्रचंड वाढ झाली आहे.

(3) भारताच्या आयातीत अन्नधान्य आणि उपभोग्य वस्तूंचे महत्त्व कमी होत आहे.

(4) लोहधातुकाची वाढती निर्यात हे भारताच्या परकीय व्यापाराचे सकारात्मक वैशिष्ट्य आहे.

Which of the following statements is **not true** in describing the composition of India's foreign trade ?

(1) Importance of non-traditional items in India's exports is increasing.

(2) There has been a sharp increase in exports of electronic goods and software.

(3) Importance of food grains and consumer goods in India's imports is going down.

(4) Increasing export of iron ore is a positive feature of India's foreign trade.

---

4. लघुउद्योगासंदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) निवडक क्षेत्रामध्ये तंत्रज्ञानातील गुंतवणूकीसाठी 12% भांडवली अनुदान दिले जाते.

(b) अबकारी कराची सूट मर्यादा 50 लाखापासून ते 1 कोटी रुपयांपर्यंत वाढवण्यात आली आहे.

(c) सध्या लघुउद्योग क्षेत्रातील उत्पादनासाठी 120 वस्तू (घटक) संरक्षित ठेवण्यात आल्या आहेत.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) (a) आणि (c) (2) (a) आणि (b) (3) फक्त (c) (4) (b) आणि (c)

Consider the following statements about small scale industries :

(a) A capital subsidy of 12% for investment in technology in selected sectors.

(b) The limit of excise duty exemption raised from Rs. 50 lakh to one core rupees.

(c) At present 120 items have been reserved for production by small scale sector.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (c) (2) (a) and (b) (3) Only (c) (4) (b) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

5. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) भारत हा गॅट आणि जागतिक व्यापार संघटना या दोन्हींचा संस्थापक सदस्य आहे.

(b) व्यापार आणि जकाती विषयाच्या सर्वसाधारण करारांची स्थापना 1949 मध्ये झाली.

(c) जागतिक व्यापार संघटनेची सध्याची सभासद संख्या 149 आहे.

(d) जागतिक व्यापार संघटनेची स्थापना 1 जानेवारी 1995 मध्ये झाली.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **असत्य** आहे/आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (c) आणि (d) (3) फक्त (d) (4) फक्त (b)

Consider the following statements :

(a) India is a founder member of both GATT and WTO.

(b) The establishment of the General Agreement on Tariffs and Trade (GATT) was in 1949.

(c) The present strength of WTO membership is 149.

(d) The World Trade Organisation was established on the 1st January 1995.

Which of the statement/s given above is/are **incorrect** ?

(1) (a) and (b) (2) (c) and (d) (3) Only (d) (4) Only (b)

---

6. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) जानेवारी 2004 मध्ये वैज्ञानिक आणि तांत्रिक नियतकालिके, मासिके आणि जर्नल (दैनिक) यांच्या मुद्रणातील परकीय प्रत्यक्ष गुंतवणुक 100% पर्यंत करण्यासाठी सरकारने परवानगी दिली.

(b) जानेवारी 2004 मध्ये पेट्रोलियम क्षेत्रातील परकीय प्रत्यक्ष गुंतवणुक मर्यादा 100% पर्यंत सरकारने वाढविली.

(c) व्यवसाय ते ई-व्यापार व्यवसायासाठी परकीय प्रत्यक्ष गुंतवणुक 80% करण्यासाठी परवानगी दिली.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) फक्त (a) (2) (a) आणि (b) (3) (a) आणि (c) (4) (b) आणि (c)

Consider the following statements :

(a) In January 2004, the government allowed FDI upto 100 percent in printing scientific and technical magazines, periodicals and journals.

(b) In January 2004, the government raised FDI limit to 100 percent in petroleum sector.

(c) 80% FDI permitted for business to business e-commerce.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) Only (a) (2) (a) and (b) (3) (a) and (c) (4) (b) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

7. 1991 च्या लघुउद्योगांसाठीच्या **योजनेनुसार**, राष्ट्रीय लघुउद्योग महामंडळाने खालीलपैकी कोणत्या गोष्टींवर लक्ष द्यायचे होते ?

(1) वित्त उभारणी (2) निर्यातीस प्रोत्साहन

(3) विपणनास सहाय्य (4) कुशल कामगारांची तरतूद

As per 1991 policy for small scale industries, National Small Industries Corporation was to concentrate on, which of the following activities ?

(1) Raising Finance (2) Promoting exports

(3) Assistance in Marketing (4) Providing skilled labour

---

8. खालीलपैकी कोणता जागतिकीकरणाचा निर्देशांक **नाही** ?

(1) बहुराष्ट्रीय कंपन्यांवरील निर्बंधांचे उच्चाटन

(2) निर्गुंतवणूक

(3) अर्थसंकल्पातील अर्थसहाय्यात घट

(4) मुक्त व्यापारास प्रोत्साहन

Which of the following is **not** an indicator of globalisation ?

(1) Removal of restrictions on MNCs

(2) Disinvestment

(3) Reduction in budgetary subsidies

(4) Encouragement to free trade

---

9. 'उरूग्वे फेरी' ही संकल्पना __________ शी संबंधित आहे.

(1) द्वि-पक्षीय व्यापारविषयक वाटाघाटी (2) बहुपक्षीय व्यापारविषयक वाटाघाटी

(3) मुक्त व्यापार (4) विकसनशील देशांचा व्यापार

The concept of 'Uruguay Round' is associated with __________.

(1) Bi-lateral trading negotiations. (2) Multilateral trading negotiations.

(3) Free trading. (4) Developing countries' trade.

---

10. लघुउद्योग विकास संघटना लघुउद्योगांना प्रामुख्याने कोणत्या गोष्टीसाठी आधार देण्यासाठी ओळखली होती ?

(1) वित्त उभारणी (2) निर्यातीस प्रोत्साहन

(3) विपणनास सहाय्य (4) कुशल कामगारांची तरतूद

SIDO - Small Industries Development Organisation is recognised to support small scale industries in :

(1) Raising Finance (2) Promoting exports

(3) Assisting in marketing (4) Providing skilled labour

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

11. खालील विधाने आयातीवरील संख्यात्मक निर्बंधांच्या उच्चाटनाविषयी आहेत.
   (a) असे उच्चाटन कोणत्याही प्रकारच्या आयात करास मान्यता देत नाही.
   (b) त्याचा अर्थ असा की वस्तूंची आयात कोणत्याही आयात अनुज्ञप्ती किंवा कोट्याशिवाय करता येईल.
   (c) असे उच्चाटन देशांतर्गत किंमतीवर परिणाम करीत नाही.
   (d) हे उच्चाटन देशामधे स्पर्धेस प्रोत्साहन देते.

   यापैकी कोणती विधाने खरी **नाहीत** ?

   (1) (b) आणि (d) (2) (a) आणि (b) (3) (a) आणि (c) (4) (c) आणि (d)

   Following are the statements about removal of quantitative restrictions on imports :
   (a) It does not allow any kind of import duties.
   (b) It means the items can be imported without import licences or quota.
   (c) It will not influence domestic prices.
   (d) It will encourage competition at home.

   Which of these statements are **not** true ?

   (1) (b) and (d) (2) (a) and (b) (3) (a) and (c) (4) (c) and (d)

12. महाराष्ट्राच्या रोजगार हमी योजनेअंतर्गत होणाऱ्या खर्चाच्या विभागणीच्या संदर्भात खालील पर्यायांपैकी कोणता पर्याय **बरोबर** आहे ?
   (1) 75% केंद्रसरकार आणि 25% राज्यसरकार
   (2) 50-50% केंद्र आणि राज्य सरकार
   (3) 100% केंद्रसरकार
   (4) 100% राज्यसरकार

   As far as funding pattern of the cost of Employment Guarantee Scheme of Maharashtra is concerned, which of the following options is **correct** ?
   (1) 75% by the central government and 25% by the state government.
   (2) 50-50% by the central and state governments.
   (3) 100% by the central government.
   (4) 100% by the state government.

13. सहकारी साखर कारखान्यातील शेतकरी, राज्यसरकार आणि वित्तीय संस्था यांचे भांडवल गुंतवणूकीच्या टक्केवारीचे गुणोत्तर खालील प्रमाणे आहे.

   योग्य पर्याय शोधा :

   (1) 10 : 25 : 65 (2) 15 : 30 : 55 (3) 30 : 30 : 40 (4) 20 : 20 : 60

   The ratio of percentage of capital investment by farmers, state and financial institutions in Co-operative sugar industry is as follows.

   Find out the correct option :

   (1) 10 : 25 : 65 (2) 15 : 30 : 55 (3) 30 : 30 : 40 (4) 20 : 20 : 60

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

14. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) भारतातील राष्ट्रीय शेती सहकारी विपणन संघ ही राष्ट्रीय पातळीवरील शिखर सहकारी संस्था आहे.

(b) नाफेड हे शेती उत्पादनाच्या आंतर-राज्य आणि निर्यात व्यापारास प्रोत्साहन देते.

(c) 1974 मध्ये राष्ट्रीय सहकार विकास महामंडळाची स्थापना झाली.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (c)

Consider the following statements :

(a) The National Agricultural Co-operative Marketing Federation of India Ltd. (NAFED) is the apex Co-operative Organisation at the national level.

(b) NAFED promotes inter-state and export trade of farm produce.

(c) The National Co-operative Development Corporation was set up in 1974.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) (a), (b) and (c)

---

15. 2003-2007 च्या आयात-निर्यात धोरणातील सर्वात महत्त्वाचा उपक्रम कोणता ?

(1) संशोधन आणि विकासात पुढाकार

(2) विदेशी प्रत्यक्ष गुंतवणुकीस प्रोत्साहन

(3) तंत्रज्ञान पार्क

(4) शेतमालाच्या निर्यातीवरील संख्यात्मक निर्बंधांचे उच्चाटन

Which of the following was the most important initiative of 2003-2007 EXIM policy ?

(1) Initiatives for Research and Development

(2) Encouragement to Foreign Direct Investment

(3) Technology Park

(4) Removal of Quantitative Restrictions on Agricultural Exports

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

16. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) उदारीकरण हे भारतातील सुधारणांची दिशा दर्शविते.

(b) खाजगीकरण हे भारतातील सुधारणांचा मार्ग दर्शविते.

(c) जागतिकीकरण हे भारतातील सुधारणांचे अंतिम ध्येय दर्शविते.

वरीलपैकी कोणती विधाने **सत्य** आहेत ?

(1) (a) आणि (c) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (b) (4) वरील सर्व

Consider the following statements :

(a) Liberalisation shows the direction of reforms in India.

(b) Privatisation shows the path of reforms in India.

(c) Globalisation shows the ultimate goal of the reforms in India.

Which of the statements given above are **correct** ?

(1) (a) and (c) (2) (b) and (c) (3) (a) and (b) (4) All the above

17. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) 'वृद्धीसह सामाजिक न्याय आणि समानता' यावर नवव्या योजनेने भर दिला.

(b) दहाव्या योजनेचे अर्थव्यवस्थेचा वार्षिक वृद्धी दर 8% चे उद्दिष्ट होते.

(c) 'पायाभूत विकास' यावर दुसऱ्या योजनेत भर देण्यात आला.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) फक्त (a) (4) फक्त (c)

Consider the following statements :

(a) The focus of the Ninth plan was "Growth with Social Justice and equality".

(b) Target of 8 percent annual growth rate for the Economy in the tenth plan.

(c) The focus of the second plan was on 'Infrastructure development'.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) Only (a) (4) Only (c)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

18. जागतिकीकरणानंतर भारताच्या आयात-निर्यात धोरणात खालीलपैकी कोणता बदल दिसून येतो ?

(1) निर्यात प्रोत्साहन आणि आयात पर्यायीकरण

(2) निर्यात प्रोत्साहन आणि आयात उदारीकरण

(3) निर्यात प्रोत्साहन आणि आयात सकुंचन

(4) निर्यात प्रोत्साहन आणि आयात वैविध्यीकरण

What type of change can be observed in India's import-export policy after globalisation ?

(1) Export promotion and import substitution.

(2) Export promotion and import liberalisation.

(3) Export promotion and import contraction.

(4) Export promotion and import diversification.

---

19. समतोल प्रादेशिक वाढीसाठी, दहाव्या पंचवार्षिक योजनेतील नवीन उपक्रम म्हणजे :

(1) "राष्ट्रीय समान उन्नती योजने" ची स्थापना

(2) स्वर्णजयंती स्वरोजगार योजनेअंतर्गत साधनसामग्रीचें हस्तांतर

(3) गरीब राज्यांसाठी राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य मिशन

(4) विशेष विभाग उन्नती कार्यक्रम

"A new initiative for balanced regional growth" introduced under the 10th Five Year Plan was :

(1) Establishment of National Equal Development Plan.

(2) Resource transfer under Swarnajayanti Swarojgar Yojana.

(3) National Rural Health Mission for the poor states.

(4) Special Area Development Programme.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

20. सरकारने स्वीकारलेल्या स्थूल आर्थिक स्थिरीकरण कार्यक्रमांतर्गत खालील उपाय सुचविले आहेत :

(a) भाववाढ नियंत्रण

(b) वित्तीय क्षेत्रातील सुधारणा

(c) व्यवहारतोल स्थितीत सुधारणा

(d) व्यापार आणि भांडवल प्रवाह सुधारणा

वरीलपैकी कोणता/ते पर्याय **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (a) आणि (c) (3) (b) आणि (d) (4) फक्त (a)

The Macro Economic Stabilisation Programme adopted by the government consisted of the following measures :

(a) Control of Inflation

(b) Financial sector reforms

(c) Improving the balance of payment position

(d) Trade and capital flows reforms

Which of the option/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (a) and (c) (3) (b) and (d) (4) Only (a)

---

21. अर्थव्यवस्थेत सार्वजनिक क्षेत्रावर लक्ष कमी करणे व खाजगी क्षेत्राचा विकास करणे यावर सर्वप्रथम भर ________ यांनी दिला.

(1) पंतप्रधान इंदिरा गांधी

(2) पंतप्रधान अटल बिहारी वाजपेयी

(3) पंतप्रधान राजीव गांधी

(4) पंतप्रधान मनमोहन सिंग

The first person to emphasize on the growth of private sector by minimising the emphasis on public sector, was ________.

(1) Prime-minister Indira Gandhi

(2) Prime-minister Atal Bihari Bajpeyee

(3) Prime-minister Rajeev Gandhi

(4) Prime-minister Manmohan Singh

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

22. परकीय गुंतवणूक तेंव्हाच आकर्षित होऊ शकते जेंव्हा :

(a) पायाभूत सुविधांचा चांगला विकास होतो.

(b) आंतरराष्ट्रीय व्यवहार शेष नियंत्रणात असतो.

(c) चलनवाढ नियंत्रणात असते.

(d) आकर्षक सवलती दिल्या जातात.

वरीलपैकी **योग्य** उत्तर निवडा :

(1) (a), (b) आणि (c) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (d) (4) वरील सर्व

Foreign investment is attracted only when :

(a) Infrastructural development is good.

(b) Balance of payment is under control.

(c) Inflation is under control.

(d) Attractive incentives are given.

Find out the **correct** answer :

(1) (a), (b) and (c) (2) (b) and (c) (3) (a) and (d) (4) All the above

---

23. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) 2004-05 पासून भारताच्या निर्यात उत्पन्नात अभियांत्रिकी वस्तूंनी प्रथम स्थान मिळविले आहे.

(b) 2011-12 मध्ये भारताच्या निर्यात उत्पन्नात पेट्रोल जन्य उत्पादनांनी द्वितीय स्थान मिळविले.

(c) 2011-12 मध्ये भारताच्या निर्यात उत्पन्नात मौल्यवान रत्ने आणि जडजवाहीर यांचे चौथे स्थान होते.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **असत्य** आहे/आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) फक्त (a) (4) फक्त (c)

Consider the following statements :

(a) Since 2004-05, engineering goods have occupied the first place in India's export earnings.

(b) In 2011-12 Petroleum products occupied the second position in India's export earnings.

(c) In 2011-12 gems and jewellery occupied the fourth position in India's export earnings.

Which of the statements given above is/are **incorrect** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) Only (a) (4) Only (c)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

24. भारतीय नियोजन अयशस्वी होण्याची प्रमुख तीन कारणे कोणती ?

(a) सार्वजनिक क्षेत्रातील अकार्यक्षम उत्पादन.

(b) व्यावसायिक संरचनेत न झालेला बदल.

(c) दारिद्र्य निर्मूलनातील अपयश.

(d) महालनोबिस प्रतिमानाचा अयोग्य वापर.

पर्याय :

(1) (a), (b) आणि (d)
(2) (b), (c) आणि (d)
(3) (a), (b) आणि (c)
(4) (c), (d) आणि (a)

What are the three major reasons of failure of Indian planning ?

(a) Inefficient production of public sector.

(b) Unchanged occupational structure.

(c) Failure to eliminate poverty.

(d) Improper implication of Mahalanobis model.

Options :

(1) (a), (b) and (d)
(2) (b), (c) and (d)
(3) (a), (b) and (c)
(4) (c), (d) and (a)

---

25. प्राध्यापक एस.डी. तेंडुलकर - गरीबीचा अंदाज वर्तवण्यासाठीच्या तज्ञ गटाचे अध्यक्ष - यांनी दिलेली देशातील दारिद्र्यरेषेखालील लोकसंख्येची टक्केवारी ही नियोजन मंडळाने दिलेल्या आकडेवारीपेक्षा तुलनात्मक दृष्टया अधिक असल्यांचे आढळून येते. याचे प्रमुख कारण म्हणजे :

(1) त्यांनी अधिक वास्तववादी किंमत निर्देशांक वापरले.

(2) नियोजन आयोगाची गणती चुकीची होती.

(3) उदारीकरणाचा गरीबीवर वाईट परिणाम झाला.

(4) त्यांनी उपभोगाच्या टोपलीमधे आरोग्य आणि शिक्षणावरील खर्चाचा समावेश केला.

Prof. S.D. Tendulkar - the Chairperson of Expert Group for estimation of poverty - found to have higher percentage of Indian population below the poverty line as compared to the figure given by the Planning Commission. This was mainly because of :

(1) He used more realistic price indices.

(2) Planning Commission's calculations were incorrect.

(3) Liberalisation has impacted the poverty conditions badly.

(4) He included expenditure on health and education into the basket of consumption.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

26. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) मार्च 2005 मध्ये भारत सरकारने पेटंन्ट कायदा 2005 चा स्वीकार केला.

(b) 1970 च्या भारतीय पेटंन्ट कायद्याने फक्त अन्न आणि रसायने पेटंन्ट कृतीला परवानगी दिली.

(c) 1999 च्या पेटंन्ट कायद्याने संपूर्ण विपणन अधिकार दिला.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **चूकीचे/ची** आहे/आहेत.

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) फक्त (b) (4) फक्त (c)

Consider the following statements :

(a) In March 2005, the Government of India adopted the Patent Act, 2005.

(b) The Patent Act of India 1970 granted the process only for food and chemicals.

(c) The Patent Act of 1999 provides for Exclusive Marketing Rights.

Which of the statement/s given above is/are **incorrect** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) Only (b) (4) Only (c)

---

27. खालीलपैकी कोणता घटक "रोजगारी हमी कायदा-2005" चा भाग **नाही** ?

(1) कुटुंबातील किमान एका प्रौढाला रोजगार दिला जाईल.

(2) मागणी केल्यावर 15 दिवसाच्या आत रोजगार पुरवला गेला नाही तर बेरोजगारी भत्ता म्हणून रोज किमान वेतन दिले जाईल.

(3) वेतनातील 5% समाज कल्याण योजनांसाठी योगदान म्हणून कमी केले जातील.

(4) या कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीस जिल्हाधिकारी जबाबदार राहील.

What is **not** a feature of the Employment Guarantee Act, 2005 ?

(1) At least one adult member of a family will be given employment.

(2) If employment is not given within 15 days of demanding it, daily unemployment allowance equal to minimum wages will be paid.

(3) 5% of wages may be deducted as contribution to social welfare schemes.

(4) District collector will be responsible for implementing the programme.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

28. भारतीय नियोजन मंडळाने प्रादेशिक असमतोल कमी करण्यासाठी धोरणात्मक उपाय योजना स्वीकारलेल्या आहेत. त्या खालीलप्रमाणे :

(a) मागास प्रदेशाचा प्रत्यक्ष विकास करण्यासाठी विशेष क्षेत्र विकास कार्यक्रम राबविणे.

(b) मागास प्रदेशातील उद्योग प्रकल्पांना सवलतीचा वित्तपुरवठा स्टेट बँक ऑफ इंडीया कडून देणे.

(c) मागास प्रदेशात खाजगी गुंतवणूकीला प्रोत्साहन देणे.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) (a) आणि (c) (2) (b) आणि (c) (3) फक्त (a) (4) (a), (b) आणि (c)

The Planning Commission of India adopted the policy measures to remove regional disparities, as below :

(a) Special area development programmes directed at development of backward areas.

(b) State Bank of India to provide concessional finance for industrial projects located in backward areas.

(c) To promote private investment in backward areas.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (c) (2) (b) and (c) (3) Only (a) (4) (a), (b) and (c)

---

29. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) महाराष्ट्रामध्ये सहकारी चळवळीची सुरुवात प्राथमिक शेती पतसंस्थेच्या स्थापनेने 1910 मध्ये झाली.

(b) अहमदनगर जिल्ह्यातील प्रवरा येथे पहिला सहकारी साखर कारखाना 1959 मध्ये स्थापन झाला.

(c) महानंदा डेअरीची स्थापना 1980 मध्ये मुंबईत दूध विक्रीसाठी झाली.

वरीलपैकी कोणते/ती विधाने/ने **सत्य** आहे/आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) फक्त (a)

Consider the following statements :

(a) The Co-operative Movement in Maharashtra started in 1910 with the establishment of Primary Agricultural Credit Societies.

(b) The first sugar co-operative, Pravara was established in 1959 in Ahmednagar District.

(c) Mahananda Dairy established in 1980s to sell Milk in Mumbai.

Which of the statement was given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) Only (a)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

30. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) 1966 मध्ये आंतरराष्ट्रीय सहकारी संघाच्या परिषदेने 'सहकारांतर्गत सहकार' या नवीन तत्वाचा स्वीकार केला.

(b) 1966 मध्ये आंतरराष्ट्रीय सहकारी संघाच्या परिषदेने 'भांडवलावर मर्यादित व्याज' या नवीन तत्वाचा स्वीकार केला.

(c) 1995 मध्ये आंतरराष्ट्रीय सहकारी संघटनेने 'समाजाबद्दलचे कर्तव्य' हे नवीन तत्व स्वीकारले.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) (a) आणि (c) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (b) (4) वरील सर्व

Consider the following statements :

(a) The International Co-operative Alliance adopted new principle 'Co-operation amongst Co-operatives' in 1966.

(b) The International Co-operative Alliance adopted new principle 'Limited interest on capital' in 1966.

(c) The International Co-operative Alliance adopted new principle 'Duties for the community' in 1995.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (c) (2) (b) and (c) (3) (a) and (b) (4) All the above

---

31. खालीलपैकी कोणते विधान भारतीय केंद्रसरकारच्या अर्थसंकल्पातील बदलाला लागू पडत **नाही** ?

(1) महसूल खर्चात प्रचंड वाढ

(2) चालू खात्यामधे 1970 च्या मध्यापर्यंत आधिक्य

(3) महसूल प्राप्तीमधे सावकाश वाढ

(4) भांडवली प्राप्तीमधे, भांडवली खर्चापेक्षा अधिक वेगाने वाढ

Which of the following statements does **not** describe the trend in India's Central government budget ?

(1) Huge increase in revenue expenditure.

(2) Surplus in current account till mid 1970s.

(3) Slow growth of revenue receipts.

(4) Capital receipts have been rising much faster than the capital expenditure.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

32. खालीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **योग्य** आहे/आहेत ?

(a) 2011-12 मध्ये सेवा करातील महसुलात 37.4% वाढ झाली, हे महसूल स्त्रोतातील सेवा कर महत्वाचे क्षेत्र असल्याचे निदर्शक आहे.

(b) प्रत्यक्ष लाभ हस्तांतरण योजना 1 जानेवारी 2013 सात योजनासह संपूर्ण भारतात सुरु झाली.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) (a) आणि (b) (4) एकही नाही

Which of the following statements is/are **correct** ?

(a) In 2011-12, growth in service tax revenue was 37.4%, which indicates that service tax is as an important source of Revenue.

(b) The Direct Benefit Transfer plan was introduced on 1st January 2013 with seven schemes all over India.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) (a) and (b) (4) None of these

---

33. खालीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **योग्य** आहे/आहेत ?

(a) 2009-10 मध्ये महाराष्ट्राचा सेवा क्षेत्रातील विकास दर 9.6% होता.

(b) 2010-11 मध्ये महाराष्ट्राच्या स्थूल देशांतर्गत उत्पादनात सेवा क्षेत्राचा वाटा 61% होता.

(c) 2012-13 मध्ये महाराष्ट्राच्या स्थूल देशांतर्गत उत्पादनात बांधकाम क्षेत्राचा वाटा 22% होता.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (c) (2) (a) आणि (b) (3) (b) आणि (c) (4) फक्त (c)

Which of the following statements is/are **correct** ?

(a) In 2009-10, the growth rate of service sector in Maharashtra was 9.6%.

(b) In 2010-11, the share of service sector in Maharashtra's Gross domestic product was 61%.

(c) In 2012-13, the share of Building sector in Maharashtra's Gross domestic product was 22%.

Answer options :

(1) (a) and (c) (2) (a) and (b) (3) (b) and (c) (4) Only (c)

---

34. महाराष्ट्रात कोणत्या दोन उद्योगांमध्ये थेट परकीय गुंतवणूकीसाठी अधिक प्रस्ताव येतात ?

(1) माहिती तंत्रज्ञान आणि वस्त्रोद्योग (2) हॉटेल आणि पर्यटन व्यवसाय

(3) माहिती तंत्रज्ञान आणि वित्तीय सेवा (4) वाहतूक आणि माहिती तंत्रज्ञान

Which two industries in Maharashtra receive more FDI proposals ?

(1) IT industry and Textiles (2) Hotel and Tourism industry

(3) IT and Financial Services (4) Transportation and IT industry

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

35. पैशाच्या स्थिर मूल्यासाठी मौद्रिक व्यवस्थापन महत्त्वाचे आहे कारण :

(a) पैसा हा मापनाचे महत्वाचे कार्य करतो.

(b) पैशाचे मूल्य स्थिर रहात नाही.

(c) पैशाच्या अस्थिर मूल्यामुळे अनेक सामाजिक आर्थिक समस्या निर्माण होतात.

(d) पैशाच्या मूल्याचा गुंतवणुकीवर परिणाम होतो.

वरीलपैकी **योग्य** विधाने निवडा.

(1) (a) व (b) (2) (a) व (c) (3) (b) व (c) (4) (c) व (d)

Monetary management for the stable value of money is important because :

(a) Money serves as a unit of account.

(b) Money value doesn't stay constant.

(c) Fluctuations in money value creates many socio-economic problems.

(d) Money value affects investment.

Choose the **correct** option :

(1) (a) and (b) (2) (a) and (c) (3) (b) and (c) (4) (c) and (d)

---

36. रोजगार पुरवणारी खालीलपैकी कोणती योजना विशेषत: दुष्काळग्रस्त भागांसाठी सुरु केली होती ?

(1) जवाहर ग्राम समृद्धी योजना

(2) रोजगार हमी योजना

(3) राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार कार्यक्रम

(4) ग्रामीण भूमिहीन रोजगार हमी कार्यक्रम

Which of the following employment schemes was launched specifically to cover drought - prone areas of the country ?

(1) Jawahar Gram Samridhi Yojana

(2) Employment Assurance Scheme

(3) National Rural Employment Programme

(4) Rural Landless Employment Guarantee Programme

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

37. भारतीय औद्योगिक पूनर्रचना महामंडळाकडे खालील कार्ये सोपविलेली होती.

(a) आजारी उद्योगांना वित्तीय मदत देणे.

(b) आजारी उद्योगांना व्यवस्थापकीय आणि तांत्रिक मदत देणे.

(c) आजारी उद्योगांच्या प्रकरणा संबंधात बँकेला समुपदेशन देणे.

(d) आजारी उद्योगांना वाहतूक आणि दळणवळण सेवा देणे.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **चुकीचे**/ची आहे/आहेत ?

(1) (c) आणि (d) (2) (a) आणि (b) (3) फक्त (d) (4) फक्त (c)

The functions assigned to Industrial Reconstruction Corporation of India (IRCI) were as follows :

(a) To provide financial assistance to Sick Industrial Units.

(b) To provide managerial and technical assistance to Sick Industrial Units.

(c) To provide consultancy services to bank in matters relating to Sick Industrial Units.

(d) To provide transport and communication services to Sick Industrial Units.

Which of the statements given above is/are **incorrect** ?

(1) (c) and (d) (2) (a) and (b) (3) Only (d) (4) Only (c)

---

38. तेंडुलकर सूत्राप्रमाणे दारिद्र्यात मोठ्या प्रमाणात घट झाली याचे कारण :

(a) उच्च विकास दर

(b) मनरेगावरील वाढीव खर्च

(c) उच्च किंमती

(d) समावेशक विकास

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b) आणि (d) (2) (a) आणि (d)

(3) (a) आणि (b) (4) (b), (c) आणि (d)

The substantial drop in poverty as per Tendulkar formula is the result of :

(a) High growth rate

(b) Increase in expenditure on MNREGA

(c) Higher prices

(d) Inclusive growth

Answer options :

(1) (a), (b) and (d) (2) (a) and (d)

(3) (a) and (b) (4) (b), (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

39. खालीलपैकी कोणती विधाने **योग्य** आहेत ?

(a) उत्पादन पद्धती वस्तू आणि सेवांची निव्वळ मूल्य वृद्धी दर्शविते.

(b) उत्पन्न पद्धती सेवा क्षेत्राचे स्थूल देशांतर्गत उत्पादन दर्शविते.

(c) राष्ट्रीय उत्पन्न मोजमापनासाठी उत्पादन पद्धती आणि उत्पन्न पद्धतीचा एकत्रित वापर केला जातो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (c) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (b) (4) वरील सर्व

Which of the following statements are **correct** ?

(a) Product method estimates the net value added of goods and services.

(b) The income method is employed in estimating of GDP of service sector.

(c) A combination of product method and income method is used for national income calculation.

Answer options :

(1) (a) and (c) (2) (b) and (c) (3) (a) and (b) (4) All the above

---

40. खालीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **योग्य** आहे/आहेत ?

(a) मूल्यवर्धित कर ही बहु केन्द्रीय कर गोळा करणारी पद्धती आहे.

(b) अमूल्यवर्धित कर ही एक केन्द्रीत (उद्देशीय) कर गोळा करणारी पद्धत आहे.

(c) मूल्यवर्धित कराच्या अंमलबजावणीमुळे गरीब लोकांच्या राहणीमानाचा दर्जा आणि खरेदी शक्तीत वाढ होईल.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) फक्त (c) (4) वरील सर्व

Which of the following statements is/are **correct** ?

(a) The Value Added Tax (VAT) uses multi-point tax collection method.

(b) Non-VAT uses single point tax collection method.

(c) Implementation of VAT will improve the purchasing capacity and living standard of the poor people.

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) Only (c) (4) All the above

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

41. भारतीय करपद्धतीत बदल घडवून आणण्याच्या खालीलपैकी कोणत्या मार्गाचा अवलंब, डॉ. विजय केळकर यांच्या अध्यक्षतेखाली नेमलेल्या कृतीदलाने केला होता ?

(1) खर्च नियमनापेक्षा अधिक प्रमाणात महसूल वाढ करणे

(2) अनुत्पादक खर्चाचे नियमन करणे

(3) करांची संख्या वाढवणे

(4) कर चुकवेगिरीचे प्रमाण कठोर उपायांनी कमी करणे

Which of the following approaches the Task Force under the Chairmanship of Dr. Vijay Kelkar, adopted for transformation of Indian tax system ?

(1) Raising revenues more than compressing expenditure.
(2) Compressing unproductive expenditure.
(3) Increasing the number of taxes in India.
(4) Reducing tax avoidance through strict actions.

---

42. 'पैसा गुणक' प्रक्रिया खालील गोष्टी स्पष्ट करते :

(1) बँकांची पतनिर्मिती आणि ठेवींची निर्मिती

(2) पैशाचे उच्चशक्ति स्त्रोत

(3) पतनिर्मिती द्वारे बँकांकडून पैशाची वाढ

(4) वरील सर्व बाबी

Which of the following is explained by the process of money multiplier ?

(1) Creation of credit or deposits by banks
(2) The source of highpoweredness of money
(3) Multiplication of money through credit creation by banks
(4) All the above statements

---

43. सांविधिक रोखता गुणोत्तर म्हणजे व्यावसायिक बँकांनी खालीलपैकी कोणत्या कारणासाठी बाळगलेली रोख रक्कम होय ?

(1) खातेदाराची सुरक्षितता

(2) सरकारला आणीबाणीच्या परिस्थितीत उपलब्ध करून देण्यासाठी

(3) निर्देशित कर्ज कार्यक्रम राबवण्यासाठी

(4) सरकारी रोखे विकत घेण्यासाठी

Statutory liquidity ratio is a cash maintained by the commercial banks for which of the following reasons ?

(1) Account holder's safety.
(2) Lending to government to overcome emergency situations.
(3) Directed credit programmes.
(4) Buying government securities.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

44. खालील जोड्या जुळवा :

	'A' (कृषी विद्यापीठे)		'B' (संशोधन क्षेत्र)
(a)	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ	(i)	फलोत्पादन पिके
(b)	पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ	(ii)	कापूस, गहू
(c)	मराठवाडा कृषि विद्यापीठ	(iii)	साखर, ज्वारी
(d)	डॉ. बाळासाहेब सावंत कृषि विद्यापीठ	(iv)	गहू, ज्वारी

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)
(2)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)
(3)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(4)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)

Match the following pairs :

	'A' (Agricultural University)		'B' (Reaserch Area)
(a)	Mahatma Phule Krishi Vidyapeeth	(i)	Horticulture corps
(b)	Punjabrao Deshmukh Krishi Vidyapeeth	(ii)	Cotton, Wheat
(c)	Marathwada Krishi Vidyapeeth	(iii)	Sugar cane, Jawar
(d)	Dr. Balasaheb Sawant Krishi Vidyapeeth	(iv)	Wheat, Jawar

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)
(2)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)
(3)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(4)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

45. खालीलपैकी कोणती विधाने जागतिकीकरणाचा नकारात्मक परिणाम दर्शवतात ?

(a) कामगार संघटित क्षेत्रातून असंघटित क्षेत्रात ढकलले गेले.

(b) स्पर्धा निर्माण केली.

(c) कामगार संघटनांची सौदाशक्ती घटली.

(d) थेट परकीय गुंतवणूक वाढली.

(1) (a) व (c) (2) (a) व (d) (3) (b) व (c) (4) (a) व (b)

Which of the following statements reflects negative impact of globalisation ?

(a) Globalisation has pushed workers from the organised to unorganised sector.

(b) Globalisation has created competition.

(c) Globalisation has reduced the bargaining power of labour unions.

(d) Globalisation has increased FDI.

(1) (a) and (c) (2) (a) and (d) (3) (b) and (c) (4) (a) and (b)

---

46. समजा, 2012 मध्ये उपभोग खर्च 12 कोटी, गुंतवणूक खर्च 8 कोटी व शासनाने प्रकल्पांवर 10 कोटी खर्च केले तसेच निर्यात 5 कोटीची आणि आयात 6 कोटीची होती. तर स्थूल देशांतर्गत उत्पादन किती असेल ?

(1) 41 कोटी (2) 29 कोटी (3) 15 कोटी (4) 25 कोटी

Suppose that in the year 2012, the consumption expenditure was 12 crore and investment expenditure was 8 crore. The government spent 10 crore on projects while the export was 5 crore and import was 6 crore. So the GDP (Gross Domestic Product) would be __________.

(1) 41 crore (2) 29 crore (3) 15 crore (4) 25 crore

---

47. भांडवली आधिक्य वाढवण्याची खालीलपैकी कोणती पद्धत कृत्रिम **नाही** ?

(1) बाजारातील कर्जे

(2) अल्पबचतीचा साठा

(3) वित्तीय संस्थांकडून कर्जे

(4) कराच्या व्याप्तीत वाढ

Which of the following is **not** an artificial method of raising capital surplus ?

(1) Market borrowings

(2) Collection of small savings

(3) Borrowings from financial institutions

(4) Broadening tax coverage

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

48. महाराष्ट्र राज्यासंदर्भात खालीलपैकी कोणते विधान **बरोबर** आहे ?

(1) महाराष्ट्रातील सर्व पिकांच्या बाबतीत हेक्टरी उत्पादकता सर्वात जास्त आहे.

(2) कापसाची उत्पादकता सर्वात जास्त आहे.

(3) ऊसाची उत्पादकता सर्वात कमी आहे.

(4) राष्ट्रीय पातळीपेक्षा जास्त उत्पादकता असणारे ऊस हे राज्यातील एकमेव पीक आहे.

Which of the following statements is **true** regarding Maharashtra state ?

(1) Per hectare productivity of all foodgrain crops is the highest.

(2) Productivity of cotton is the highest.

(3) Sugarcane productivity is low.

(4) Sugarcane is the only crop having higher productivity than national level.

---

49. खालीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **अयोग्य** आहे/आहेत ?

(a) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया आणि सरकार जननक्षम पैसा निर्माण करते.

(b) व्यापारी बँकाकडून जननक्षम पैशाची संख्या निश्चित केली जाते.

(c) जननक्षम पैशाची मागणी आणि पुरवठा यावर पैशाचा पुरवठा निश्चिती सिद्धांताचा पाया आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (b) आणि (c) (2) फक्त (b) (3) (a) आणि (b) (4) फक्त (c)

Which of the following statements is/are **incorrect** ?

(a) Reserve Bank of India and Government are producers of the high-powered money.

(b) The amount of high-powered money is fixed by commercial banks.

(c) Theory of determination of money supply is based on the supply of and demand for high-powered money.

Answer options :

(1) (b) and (c) (2) Only (b) (3) (a) and (b) (4) Only (c)

---

50. म्युच्युअल फंडाचे वर्गीकरण खालीलपैकी कोणत्या प्रकारात करता येईल ?

(1) भांडवल बाजारातील वित्तीय मध्यस्थ संस्था

(2) भांडवल बाजारातील विकास संस्था

(3) नाणे बाजारातील व्यापारी बँक

(4) भांडवल बाजारातील 'साहसी वित्त' संस्था

'Mutual Fund' can be classified in which of the following types ?

(1) Financial intermediaries in capital market

(2) Development institutions in capital market

(3) Commercial banks in the money market

(4) Venture capital companies in the capital market

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

51. खालीलपैकी कोणते विधान **बरोबर** आहे ?

(1) औद्योगिकीकरणामुळे भारतात वृद्धीची क्षमता निर्माण झाली.

(2) भारतात जागतिकीकरणानंतर औद्योगिक उत्पादन वाढले.

(3) दहाव्या पंचवार्षिक योजनाकाळात (2002-2007) औद्योगिक उत्पादनाचा वृद्धीदर जास्त होता.

(4) जागतिकीकरणानंतर भारतीय मोठ्या उद्योगधंद्यांचा विस्तार झाला.

Which of the following statements is **correct** ?

(1) Industrialisation in India has generated growth potential.

(2) After globalization industrial output has increased.

(3) The growth rate of industrial production rose significantly during the tenth plan (2002-2007).

(4) There is expansion of Indian large scale industries after globalization.

---

52. अविकसित देशांतील चलनवाढी संदर्भात खालीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(a) कमी विकसित देशातील सामाजिक आर्थिक-राजकीय संरचना चलनवाढीचे स्वरूप ठरवते.

(b) पायाभूत सोयी सुविधांच्या अपुरेपणामुळे चलनवाढ होते.

(c) विशिष्ट क्षेत्रातील मागणीमुळे चलनवाढ होते.

(d) पैसा पुरवठ्याच्या अतिविस्तारामुळे चलनवाढ होते.

(1) (a) व (b) (2) (b) व (c) (3) (c) व (d) (4) (a) व (c)

Which of the following statements are **correct** regarding inflation in less developed countries (LDC's) ?

(a) The socio-economic political structure of LDC's decides the nature of inflation.

(b) Infrastructural inadequacies create inflation.

(c) Demand from specific sector creates inflation.

(d) Expansion of money supply creates inflation.

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (c) and (d) (4) (a) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

53. भारतात प्रजोत्पादकता खालीलपैकी मुख्य तीन गोष्टींवर अवलंबून आहे.

(a) मुलींचे लग्नाचे वय

(b) साक्षरता दर

(c) प्रजोत्पादनाचा कालावधी

(d) कुटुंबनिर्मिती प्रक्रियेचा वेग

यापैकी **योग्य** पर्याय शोधा :

(1) (a), (b) आणि (c) (2) (b), (c) आणि (d)

(3) (a), (c) आणि (d) (4) (a), (b) आणि (d)

Fertility in India depends on three important things :

(a) Marriage age of a woman

(b) Literacy rate

(c) Duration of fertile union

(d) Rapidity of building families

Choose the **correct** option :

(1) (a), (b) and (c) (2) (b), (c) and (d)

(3) (a), (c) and (d) (4) (a), (b) and (d)

---

54. खालीलपैकी राज्यांचा करेतर महसूल कोणता?

(1) केंद्रसरकारच्या करउत्पन्नातील राज्याचा वाटा.

(2) जनतेच्या अल्प बचती

(3) संपत्ती आणि भांडवली व्यवहारांवर राज्यांनी आकारलेले कर.

(4) केंद्र सरकारचा मदत निधी

Which of the following is a part of state's non-tax revenue ?

(1) State's share in central taxes

(2) Small savings of the public

(3) States taxes on capital and property transactions

(4) Grants from the central government

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

55. खालीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **योग्य** आहे/आहेत ?

(a) 2012-13 च्या आर्थिक सर्वेक्षणानुसार संघटित क्षेत्रातील रोजगार निर्मितीचा वेग 2011 मध्ये 1.0% वाढला.

(b) 2009-11 या कालावधीत संघटित क्षेत्रातील महिलांची रोजगार संख्या जवळपास 20.5% होती.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) (a) आणि (b) (4) एकही नाही

Which of the following statements is/are **correct** ?

(a) According to Economic Survey 2012-13, employment growth in the organised sector has increased by 1.0 percent in 2011.

(b) The share of women in organised sector employment was around 20.5 percent during 2009-11.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) (a) and (b) (4) None of these

---

56. 2011-12 साली सर्वसाधारण लोकसंख्येच्या 2 ते 4% असणारा बेरोजगारीचा दर :

(a) उच्च शिक्षणाबरोबर वाढतो.

(b) स्त्रियांमध्ये अधिक दिसतो.

(c) उच्च शिक्षणाबरोबर कमी होतो.

(d) स्त्रियांमध्ये कमी दिसतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (b) (3) (c) आणि (d) (4) (d) फक्त

For the year 2011-12, the unemployment rate, which ranges between 2 to 4% of the general population is :

(a) Higher with higher education

(b) Higher among women

(c) Lower with higher education

(d) Lower among women

Answer options :

(1) (a) only (2) (a) and (b) (3) (c) and (d) (4) (d) only

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

57. खालीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **योग्य** आहे/आहेत ?

(a) दारिद्र्य निर्मूलन कार्यक्रमाचा उद्देश गरिबांच्या उत्पन्नात वाढ घडवून आणणे हा आहे.

(b) भारत सरकारने राष्ट्रीय कृषी विकास योजना दारिद्र्य निर्मूलनाच्या हेतूने सुरु केली.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) (a) आणि (b) (4) एकही नाही

Which of the following statements is/are **correct** ?

(a) The objective of poverty alleviation programme is generating incremental incomes for the poor.

(b) The Government of India launched the Rashtriya Krishi Vikas Yojana for the purpose of poverty alleviation.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) (a) and (b) (4) None of these

---

58. कर महसूलातील राज्यांचा वाटा ठरवणारा महत्त्वाचा घटक _________ हा आहे.

(1) गेल्या पाच वर्षातील दरडोई उत्पन्नाच्या वाढीचा वेग

(2) राज्याच्या लोकसंख्येची घनता

(3) विशिष्ट राज्याचे दरडोई उत्पन्न आणि देशातील दरडोई उत्पन्न यामधील अंतर

(4) विशिष्ट राज्याचे दरडोई उत्पन्न आणि सर्वाधिक दरडोई उत्पन्न असलेल्या राज्याचे दरडोई उत्पन्न यातील अंतर

The most important determinant of the share of states in tax revenue is _________.

(1) Growth rate of per capita income over the last five years.

(2) Population density of the state.

(3) Difference between per capita income of a particular state and that of India.

(4) Difference between per capita income of a particular state and that of a state with the highest per capita income.

---

59. खालीलपैकी कोणत्या प्रकारची बेरोजगारी, उत्पादन पूर्ण रोजगार पातळीवर असतानाही उद्भवू शकते ?

(1) घर्षण बेरोजगारी (2) आवर्ती बेरोजगारी

(3) रचनात्मक बेरोजगारी (4) वरीलपैकी कोणतीही नाही

Which of the following types of unemployment may occur when the output is at full employment level ?

(1) Frictional unemployment (2) Cyclical unemployment

(3) Structural unemployment (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

60. नरसिंहम समितीने (1991) खालीलपैकी कोणत्या संज्ञेचे वर्णन 'बँकिंग क्षेत्रावरील कर' असे केले होते ?

(1) संविधानिक रोखता गुणोत्तर (2) रोख-राखीव गुणोत्तर

(3) निर्देशित कर्ज कार्यक्रम (4) कर्ज मेळा

Which of the following was described as "A tax on Banking System" by the Narsimham Committee (1991) ?

(1) Statutory Liquidity Ratio (2) Cash Reserve Ratio

(3) Directed Credit Programme (4) Loan Mela

---

61. खालीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **योग्य** आहे/आहेत ?

(a) रोख राखीव गुणोत्तर हे पत नियंत्रणाचे प्रभावी साधन आहे.

(b) 9, फेब्रुवारी 2013 मध्ये रोख राखीव गुणोत्तराचे प्रमाण 4.0% ने कमी झाले होते.

(c) 11 ऑगस्ट 2012 मध्ये वैधानिक रोखता प्रमाण 30.0% कमी केले होते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) फक्त (c)

Which of the following statements is/are **correct** ?

(a) Cash Reserve Ratio (CRR) in an effective instrument of credit control.

(b) CRR was reduced to 4.0 percent on February 9, 2013.

(c) On August 11, 2012 statutary liquidity ratio was reduced to 30.0%.

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) Only (c)

---

62. ________ यामुळे भारताचे आर्थिक शक्ती केंद्र असा महाराष्ट्राचा सामान्यत: उल्लेख केला जातो.

(a) बी.एस.ई. व एन.एस.ई.

(b) निर्यातीत मोठा वाटा

(c) गुंतवणुकीला पोषक वातावरण

(d) उच्च कृषी उत्पादकता

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (a), (b) आणि (c)

(3) (b) आणि (d) (4) (b), (c) आणि (d)

Maharashtra is commonly known as the economic powerhouse of India because of :

(a) BSE and NSE

(b) Large share in export

(c) Investor friendly climate

(d) High agricultural productivity

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (a), (b) and (c)

(3) (b) and (d) (4) (b), (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

63. खालीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **योग्य** आहे/आहेत ?

(a) 1950-51 मध्ये विकास खर्चाचे एकूण खर्चाशी असणारे प्रमाण 36.2% होते.

(b) 1980-81 मध्ये विकास खर्चाचे एकूण खर्चाशी असणारे प्रमाण 65.8% होते.

(c) 2007-08 मध्ये विकास खर्चाचे एकूण सार्वजनिक खर्चाशी असणारे प्रमाण 85.0% होते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) फक्त (c) (4) फक्त (b)

Which of the following statements is/are **correct** ?

(a) In 1950-51, the ratio of the development expenditure to the total expenditure was 36.2 percent.

(b) In 1980-81, the ratio of the development expenditure to the total expenditure was 65.8 percent.

(c) In 2007-08, the ratio of the development expenditure to the total public expenditure was 85.0 percent.

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) Only (c) (4) Only (b)

---

64. दारिद्र्य निर्मूलनासंदर्भात खालीलपैकी कोणती विधाने **सत्य** आहेत ?

(a) आर्थिक सुधारणांनंतर ग्रामीण दारिद्र्यात घट झाली.

(b) आर्थिक सुधारणांनंतर ग्रामीण विकासात साचलेपणा आला.

(c) आर्थिक विकासातील साचलेपणामुळे ग्रामीण दारिद्र्य कमी झालेले नाही.

(d) ग्रामीण दारिद्र्य निर्मूलन योजनांचा ग्रामीण सामाजिक कल्याणावर विशेष परिणाम झाला नाही.

वरीलपैकी **योग्य** विधान/विधाने निवडा.

(1) (a), (b) आणि (c) (2) (a), (b) आणि (d)

(3) (b), (c) आणि (d) (4) वरील सर्व

Which of the following statements regarding poverty reduction are **true** ?

(a) Rural poverty has declined after reforms.

(b) There is stagnation in rural growth after reforms.

(c) Rural poverty has not declined due to stagnation in rural growth.

(d) Rural social welfare has not been affected significantly by rural poverty eradication schemes.

Choose the **correct** option :

(1) (a), (b) and (c) (2) (a), (b) and (d)

(3) (b), (c) and (d) (4) All the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

65. खालील विधाने भारताच्या केंद्र आणि राज्यसरकारच्या महसूल प्रवाहासंबंधी आहेत.

(a) कर महसूलामधे सर्वसाधारणपणे वाढ झाली आहे.

(b) केंद्रसरकारचा महसूल हा राज्यसरकारच्या महसूलापेक्षा वेगाने वाढत आहे.

(c) वैयक्तिक उत्पन्न कर हा केंद्रसरकारसाठी सर्वात महत्त्वाचा एक कर आहे.

(d) केंद्रसरकारसाठी सर्वात महत्त्वाचा बिगरकर महसूल स्रोत म्हणजे केंद्रसरकारने राज्यसरकारांना दिलेल्या कर्जावरील व्याज.

वरीलपैकी कोणती विधाने **खरी** आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (a), (b) आणि (c)

(3) (b), (c) आणि (d) (4) वरील सर्व

Following statements relate to the trends in revenues of central and state governments in India :

(a) There has been all round increase in tax receipts.

(b) Revenues of central government are rising faster than those of state governments.

(c) Personal income tax is the most important single tax for the central government.

(d) Most important non-tax revenue for the central government is the interest on loans granted by the centre to the states.

Which of the above statements are **true** ?

(1) (a) and (b) (2) (a), (b) and (c)

(3) (b), (c) and (d) (4) All of the above

66. पुढील विधानांचा विचार करा :

(a) चीनमधील लोकसंख्या भारतातील लोकसंख्येपेक्षा अधिक आहे.

(b) चीनमधील प्रजनन दर भारताच्या प्रजननदरा पेक्षा अधिक आहे.

(c) चीनमधील लोकसंख्येतील मुलांचे शेकडा प्रमाण भारतापेक्षा अधिक आहे.

योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a) फक्त बरोबर आहे. (2) (a) आणि (c) फक्त बरोबर आहे

(3) (a) आणि (b) फक्त बरोबर आहेत (4) वरील सर्व बरोबर आहेत.

Consider the following statements :

(a) Population of China is more than that of India.

(b) Fertility rate in China is more than that in India.

(c) Percentage of children population in China is more than that in India.

Choose the **correct** options :

(1) (a) only is correct (2) (a) and (c) only are correct

(3) (a) and (b) only are correct (4) All of the above are correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

67. राष्ट्रीय लोकसंख्या धोरण 2000 च्या सूचनेनुसार 2010 पर्यंत खालील राष्ट्रीय सामाजिक लोकसंख्या ध्येय साध्य करण्याचे ठरले.

(a) 14 वर्षापर्यंतच्या मुलांना शालेय शिक्षण मोफत आणि सक्तीचे करणे.

(b) जन्म, मृत्यू, विवाह आणि गरोदर स्त्रिया यांची 80% नोंदणी साध्य करणे.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **योग्य** आहे/आहेत ?

(1) फक्त (a) (2) दोन्ही (a) आणि (b) (3) फक्त (b) (4) यापैकी नाही

The National Population Policy, 2000 has suggested the following national socio-demographic goals to be achieved by 2010 :

(a) Make school education up to the age of 14 free and compulsory.

(b) Achieve 80 percent registration of births, deaths, marriages and pregnancies.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) only (a) (2) both (a) and (b) (3) only (b) (4) none of these

---

68. पुढील विधानांवर विचार करा :

(a) पुरवठा साखळी व्यवस्थापन हा कृषी विपणनातील कळीचा मुद्दा आहे.

(b) किरकोळ क्षेत्रातील थेट विदेशी गुंतवणूकीमुळे कृषी मालाच्या विपणनात मदत होईल.

योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a) फक्त सत्य आहे (2) (b) फक्त सत्य आहे

(3) (a) आणि (b) सत्य आहेत (4) (a) आणि (b) असत्य आहेत

Consider the following statements :

(a) Supply chain management is a critical issue in agricultural marketing.

(b) FDI in retail can help improving marketing of agriculture produce.

Choose the **correct** option :

(1) (a) only is true (2) (b) only is true

(3) Both (a) and (b) are true (4) Both (a) and (b) are false

---

69. भारतात कृषीमालाच्या व्यापारात 'फ्युचर ट्रेडिंग' मधे (वायदे बाजारामध्ये) काम करणारी राष्ट्रीय संस्था कोणती ?

(1) नाफेड

(2) नाबार्ड

(3) नॅशनल कमॉडिटी अॅड डेरिव्हेटिव्हज एक्सचेंज

(4) नॅशनल स्टॉक एक्सचेंज

Which of the following national institutes works for 'future trading' of agriculture commodities in India ?

(1) NAFED

(2) NABARD

(3) National Commodity and Derivaties Exchange

(4) National Stock Exchange

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

70. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) मनरेगा योजना सप्टेंबर 2005 मध्ये अधिसूचित करण्यात आली.

(b) मनरेगा योजनेची अंमलबजावणी करणारी ग्रामपंचायत ही महत्वपूर्ण संस्था आहे.

(c) मनरेगाच्या लाभार्थींना दिली जाणारी देयके फक्त रोख रक्कम स्वरूपात दिली जातात.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a), (b) आणि (c) (4) फक्त (b)

Consider the following statements :

(a) MGNREGA was notified in September 2005.

(b) The Gram Panchayat is the important implemention agency of MGNREGA.

(c) The payment of MGNREGA beneficiaries is by cash only.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a), (b) and (c) (4) only (b)

---

71. सर्वसाधारण व्यापार आणि जकाती करारासंदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) 1947 मध्ये 23 देशांनी गॅट करारावर सह्या केल्या.

(b) भारतात 1994 मध्ये गॅटचे सभासदत्व मिळाले.

(c) 1994 मध्ये 118 देश गॅटचे सभासद होते.

वरीलपैकी कोणते/ती विधाने **योग्य** आहे/आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (a) आणि (c) (3) (b) आणि (c) (4) फक्त (b)

Consider the following statements about General Agreement on Tariff and Trade (GATT) :

(a) GATT was signed by 23 countries in 1947.

(b) India got the membership of GATT in 1994.

(c) In 1994, 118 countries were members of GATT.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (a) and (c) (3) (b) and (c) (4) only (b)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

72. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **खरे** आहे ?

(a) शेतमालाच्या किमती प्रथम पंचवार्षिक योजना काळात प्रत्यक्षात उतरल्या.

(b) तदनंतर शेतमालाच्या किमती निरंतर वाढतच गेल्या केवळ 1971-72 वर्ष सोडून.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) कोणतेही नाही (4) दोन्हीही

Which of the following two statements is **correct** ?

(a) Prices of agricultural commodities actually declined during the first five year plan.

(b) There after Prices of agricultural commodities increased continuously except during 1971-72.

Answer options :

(1) only (a) (2) only (b) (3) Neither (4) Both

---

73. भारतात 'कंत्राटी शेती' या संकल्पनेचा वापर प्रामुख्याने कोणत्या क्षेत्रासाठी मोठ्या प्रमाणावर केला गेला ?

(1) कृषी माल निर्यातीसाठी खाजगी कंपन्यांनी केलेले करार

(2) अन्न प्रक्रिया उद्योगासाठी

(3) फळे आणि भाज्या निर्मिती व निर्यातीसाठी

(4) आंतरराष्ट्रीय बाजारात फुले निर्यातीसाठी

In which sector in India, has contract farming been used the most ?

(1) For contracts of agro produce exports by private companies

(2) For food processing industries

(3) Production of Fruits and vegetables and export

(4) For flower exports in international market

---

74. सर्व शिक्षा अभियान __________ यासाठी सुरू करण्यात आले.

(a) प्राथमिक शिक्षणाचे सार्वत्रिकीकरण

(b) मुलींच्या शैक्षणिक गरजांची परिपूर्ती वर विशेष भर देण्यासाठी

योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a) फक्त बरोबर आहे (2) (b) फक्त बरोबर आहे

(3) (a) आणि (b) दोन्ही बरोबर आहेत (4) (a) आणि (b) दोन्ही चूक आहेत

Sarva Shiksha Abhiyan (SSA) was started for :

(a) Universalization of primary education.

(b) Has special focus on educational needs of girls.

Choose the **correct** option.

(1) (a) only is correct (2) (b) only is correct

(3) (a) and (b) are correct (4) (a) and (b) are incorrect

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

75. कंत्राटी शेतीत खालीलपैकी कशाचा समावेश होतो ?

(a) पूर्वनिर्धारित किंमत

(b) पूर्वनिर्धारित दर्जा

(c) पूर्वनिर्धारित नगसंख्या

(d) निवडक आदानांचा पुरवठा

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) फक्त (2) (b) आणि (c) फक्त

(3) (a), (b) आणि (c) फक्त (4) वरील सर्व

Which of the following are included in contract farming ?

(a) Pre-agreed price

(b) Pre-agreed quality

(c) Pre-agreed quantity

(d) Supply of selected inputs

Answer options :

(1) (a) and (b) only (2) (b) and (c) only

(3) (a), (b) and (c) only (4) All of the above

---

76. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **खरे** आहे ?

(a) 2011-12 या कालावधीत भारतातील फुलशेती खालील एकूण क्षेत्र 0.32 दशलक्ष हेक्टर होते.

(b) फुलांच्या उत्पादनात अग्रगणी असलेली राज्ये आहेत पश्चिम बंगाल, कर्नाटक व महाराष्ट्र.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) कोणतेही नाही (4) दोन्हीही

Which of the following two statements is **correct** ?

(a) During 2011-12 floriculture covered an area of 0.32 million hectares in India.

(b) The leading flower growing states are West Bengal, Karnataka and Maharashtra.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

77. देशाच्या आर्थिक विकासाचा दर मुख्यत्वे ________ यावर अवलंबून असतो.

(a) शिक्षण आणि संशोधन

(b) भांडवल आणि नैसर्गिक साधने

(c) आंतरराष्ट्रीय व्यापार व शांतता

(d) शेती आणि सिंचन

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) (2) (a) आणि (b)

(3) (a), (b) आणि (c) (4) (a), (b), (c) आणि (d)

The economic growth of a country mainly depends on ________ .

(a) Education and Research

(b) Capital and natural resources

(c) International trade and peace

(d) Agriculture and irrigation

Answer options :

(1) (a) (2) (a) and (b)

(3) (a), (b) and (c) (4) (a), (b), (c) and (d)

78. पुढीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(a) तौलनिक खर्च सिद्धांत डेव्हीड रिकार्डो यांनी मांडला.

(b) हा सिद्धांत श्रम व भांडवल हे उत्पादनाचे घटक गृहित धरतो.

(c) हा सिद्धांत पूर्ण रोजगार गृहित धरतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) फक्त (2) (b) आणि (c) फक्त

(3) (a) आणि (c) फक्त (4) वरील सर्व

Which of the following are **correct** ?

(a) Comparative cost theory was formulated by David Ricardo

(b) This theory assumes labour and capital as factors of production

(c) This theory assumes existence of full employment

Answer options :

(1) (a) and (b) only (2) (b) and (c) only

(3) (a) and (c) only (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

79. लोकसंख्या तज्ञांच्या मते भारतात सुमारे 2016 पर्यंत लोकसंख्या अधिलाभाची शक्यता खालील घटनेतून दिसून येईल.

(a) एकूण लोकसंख्या तीव्रतेने कमी होईल.

(b) उत्पादक वयोगटातील लोकसंख्येत वाढ होईल.

(c) जन्म आणि मृत्यूदर या दोन्हीत घट होईल.

(d) स्त्री-पुरुष गुणोत्तर प्रमाणात योग्य संतुलन होईल.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **योग्य** आहे/आहेत ?

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) (a) आणि (b) (4) (c) आणि (d)

Population experts refer to the possible 'demographic bonus' that may accrue to India around 2016 A.D. They are referring to the following phenonmenon :

(a) a sharp drop in the total population.

(b) a surge in the population in the productive age group.

(c) a decline in the both birth and death rates.

(d) a well-balanced sex ratio.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) only (a) (2) only (b) (3) (a) and (b) (4) (c) and (d)

---

80. भारतातील ऊस उत्पादक राज्यांची उतरत्या क्रमानुसार अचूक क्रमवारीता अशी आहे.

(1) महाराष्ट्र, उत्तर प्रदेश, तामिळनाडू, आंध्र प्रदेश

(2) उत्तर प्रदेश, महाराष्ट्र, तामिळनाडू, आंध्र प्रदेश

(3) महाराष्ट्र, उत्तर प्रदेश, आंध्र प्रदेश, तामिळनाडू

(4) उत्तर प्रदेश, महाराष्ट्र, आंध्र प्रदेश, तामिळनाडू

The correct sequence in descending order of the sugarcane producing states in India is :

(1) Maharashtra, Uttar Pradesh, Tamil Nadu, Andhra Pradesh

(2) Uttar Pradesh, Maharashtra, Tamil Nadu, Andhra Pradesh

(3) Maharashtra, Uttar Pradesh, Andhra Pradesh, Tamil Nadu

(4) Uttar Pradesh, Maharashtra, Andhra Pradesh, Tamil Nadu

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

81. ग्रामीण पुनरुत्थानासाठी डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलाम यांनी खालीलपैकी कोणत्या प्रतिमानावर भर दिला आहे ?

(1) माहिती तंत्रज्ञान प्रतिमान (2) (एल.पी.जी.) खाउजा प्रतिमान

(3) प्युरा प्रतिमान (4) गांधीवादी प्रतिमान

Which of the following models has been emphasized by Dr. A.P.J. Abdul Kalam for rural upliftment ?

(1) ICT Model (2) LPG Model

(3) PURA (4) Gandhian Model

---

82. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **खरे** आहे ?

(a) सर्वाधिक भाजीपाला उत्पादनाची राज्ये आहेत पश्चिम बंगाल, उत्तर प्रदेश आणि महाराष्ट्र.

(b) भाजीपाल्यात सर्वाधिक उगवले जातात बटाटे, टोमॅटो व कांदे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) कोणतेही नाही (4) दोन्ही

Which of the following two statements is **correct** ?

(a) The leading vegetables growing states are West Bengal, Uttar Pradesh and Maharashtra.

(b) The most grown vegetables are potato, tomato and onion.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

---

83. जागतिक व्यापार संघटनेअंतर्गत कृषी संदर्भातील करारांचे उद्दिष्ट __________ हे होते.

(1) कृषी क्षेत्रातील बाजारभिमुखता वाढविणे

(2) शेतीच्या अनुदानास प्रोत्साहन देणे

(3) कृषी निर्यातीस चालना देणे

(4) वरीलपैकी नाही

Agreement on Agriculture under WTO had an objective of __________.

(1) Increasing market orientation in Agriculture

(2) Promoting subsidies for agriculture

(3) Encouragement for agriculture export

(4) None of these

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

84. खालीलपैकी कोणत्या फळांच्या विपणनासाठी महाराष्ट्रातील शेतकरी भागीदारी तत्त्वावर सहकारी विपणन संस्थेद्वारे फळविक्री करतात ?

(a) आंबा (b) डाळिंब (c) द्राक्ष (d) चिकू

वरीलपैकी **योग्य** पर्याय निवडा :

(1) (a), (b), (d) (2) (a), (c), (d) (3) (a), (b), (c) (4) (b), (c), (d)

Which of the following fruits are marketed on partnership basis by the farmers in Maharashtra through co-operative agencies ?

(a) Mango (b) Pomegranate (c) Grapes (d) Chikoo

Choose the **correct** option :

(1) (a), (b), (d) (2) (a), (c), (d) (3) (a), (b), (c) (4) (b), (c), (d)

---

85. मानवी दारिद्र्य निर्देशांकाचे मोजमापन खालील निकषाच्या आधारे केले जाते :

(1) दीर्घ आयुर्मान, आहार आणि ज्ञान

(2) ज्ञान, मूलभूत गरजा आणि राहणीमानाचा दर्जा

(3) दीर्घ आयुर्मान, ज्ञान आणि राहणीमानाचा दर्जा

(4) दीर्घ आयुर्मान, राहणीमानाचा दर्जा आणि आरोग्य व्यवस्था

Human Poverty Index is measured on the basis of following criteria :

(1) Longevity, Nutrition and Knowledge

(2) Knowledge, Basic needs and Standard of Living

(3) Longevity, Knowledge and Standard of Living

(4) Longevity, Standard of Living and Sanitation Health Facilities

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

86. संयुक्त राष्ट्रे विकास कार्यक्रमा मार्फत मानवी विकासाचे मोजमापन मानवी विकास निर्देशांकानुसार केले जाते. ते आहेत :

(a) मानवी विकास निर्देशांक

(b) मानवी दारिद्र्य निर्देशांक

(c) स्थूल विकास निर्देशांक

(d) लिंग संबंधी विकास निर्देशांक

वरीलपैकी कोणता/ते पर्याय **चुकीचा**/चे आहे/आहेत ?

(1) फक्त (c) (2) फक्त (d)

(3) (c) व (d) (4) वरीलपकैी एकही नाही

United Nations Development Programme measures human development by human development Indices. They are :

(a) Human Development Index

(b) Human Poverty Index

(c) Gross Development Index

(d) Gender - related Development Index

Which of the options given above is/are **incorrect** ?

(1) only (c) (2) only (d)

(3) (c) and (d) (4) None of the above

87. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) विकसनशील आणि अविकसित देशांकडून शेती माल आणि शेती उत्पादनाच्या केल्या जाणाऱ्या निर्यातीत सर्वात जास्त वाटा युरोपीयन समुदायाचा आहे.

(b) आफ्रिकन देशाच्या कृषी निर्यातीपैकी 85% कृषी माल युरोपीयन समुदायाकडून घेतला जातो.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) फक्त (a) (2) दोन्ही (a) आणि (b)

(3) फक्त (b) (4) एकही नाही

Consider the following statements :

(a) The European Union (EU) is the world's largest importer of agricultural goods and farm products from the developing and least developed countries.

(b) The EU absorbs around 85% of Africa's agricultural exports.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) only (a) (2) both (a) and (b)

(3) only (b) (4) None of these

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

88. खालील विधाने लक्षात घ्या आणि **योग्य** उत्तराची निवड करा.
   (a) भारत हा जगातील सर्वात मोठा ट्रॅक्टर उत्पादक आहे.
   (b) भारत हा जागतिक ट्रॅक्टर उत्पादनाच्या 1/3 उत्पादन करतो.

   पर्यायी उत्तरे :
   (1) फक्त (a) बरोबर आहे (2) फक्त (b) बरोबर आहे
   (3) (a) आणि (b) दोन्ही बरोबर आहेत (4) (a) किंवा (b) दोन्ही बरोबर नाहीत

   Consider the following statements and select the **correct** answer :
   (a) India is the largest manufacturer of tractors in the world.
   (b) India is producing one third of the global production of tractors.

   Answer options :
   (1) Only (a) is correct (2) Only (b) is correct
   (3) Both (a) and (b) are correct (4) Neither (a) nor (b) is correct

89. हरित स्थूल देशांतर्गत उत्पादनाच्या संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या :
   (a) 1990 मध्ये हरित स्थूल देशांतर्गत उत्पादनाची संकल्पना विकसित करण्यात आली.
   (b) मानवी कल्याणावर परिणाम करणारे प्रदूषण आणि नैसर्गिक साधन सामुग्रीची कमी होणारी किंमत या घटकांचा विचार केला जातो.
   (c) सन 2000 पासून चीनमध्ये हरित स्थूल देशांतर्गत उत्पादनाचे मोजमापन सुरू झाले.

   वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **योग्य** आहे/आहेत ?
   (1) (a) आणि (c) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (b) (4) फक्त (c)

   Consider the following statements about green GDP :
   (a) The concept of Green GDP was evolved in the 1990.
   (b) It attempts to factor in the cost of depleted natural resource and pollution which ultimately affect human welfare.
   (c) China has started calculating its Green GDP from 2000.

   Which of the statements given above is/are **correct** ?
   (1) (a) and (c) (2) (b) and (c) (3) (a) and (b) (4) only (c)

90. 'अलंकारिक मत्स्यशेती' म्हणजे काय ?
   (1) समुद्रातील शिंपले आणि शिंपल्यातील मोती उत्पादन वाढवणे.
   (2) रंगीत आणि शोभेचे मासे छंद म्हणून अॅक्वेरिअममधे ठेवणे.
   (3) शिंपल्यातील प्राण्यांचे उत्पादन वाढवणे.
   (4) रंगीत माशांचे उत्पादन वाढवणे.

   What do you mean by 'Ornamental Fish Farming' ?
   (1) To increase the production of seashells and pearls
   (2) To keep colourful and fancy fish in aquarium
   (3) To increase the production of animals in seashells
   (4) To increase the production of colourful fish.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

91. पशुधन विमा योजनेबाबत खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) पशुधन विमा योजनेला फेब्रुवारी 2006 मध्ये मान्यता दिली गेली.

(b) 2006-07 मध्ये संपूर्ण देशातील निवडक 200 जिल्ह्यात प्रायोगिक तत्वावर ही योजना सुरू झाली.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) फक्त (b) (2) (a) आणि (b) (3) फक्त (a) (4) एकही नाही

Consider the following statements about livestock Insurance Scheme :

(a) Livestock Insurance Scheme was approved in February 2006.

(b) In 2006-07 it was introduced on a pilot basis in 200 selected districts across the country.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) only (b) (2) (a) and (b) (3) only (a) (4) None of these

---

92. सापेक्ष गरिबीच्या दृष्टीकोनातून खालीलपैकी कोणते निकष विचारात घेतले जातात ?

(a) दरडोई उपभोग खर्च

(b) पोषक आहार मूल्य

(c) विविध गटांमधील उत्पन्न वितरण

(d) उत्पन्न पातळी

वरीलपैकी **योग्य** उत्तर निवडा :

(1) (b) आणि (c) (2) (b) आणि (d) (3) (c) आणि (d) (4) (a) आणि (d)

Which of the following parameters can be considered in the relative poverty approach ?

(a) per capita consumption expenditure.

(b) value of nutritional diet.

(c) income distribution of different groups.

(d) income level

Find out the **correct** answer :

(1) (b) and (c) (2) (b) and (d) (3) (c) and (d) (4) (a) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

93. साप्ता (SAPTA) म्हणजे काय ?
(1) सार्क राष्ट्रांचा व्यापारप्राधान्य व्यवस्था विषयक करार.
(2) दक्षिण आशियाई राष्ट्रांचा व्यापार प्राधान्य व्यवस्था विषयक करार.
(3) दक्षिण आशियाई व्यापार विषयक करार.
(4) सार्क राष्ट्रांचा मुक्त व्यापार विषयक करार.
What is SAPTA ?
(1) Agreement on SAARC preferential trading arrangement
(2) Agreement on South Asian preferential trading arrangement
(3) Agreement on South Asian Trading Association
(4) Agreement on Free trade of SAARC Association

---

94. विदेशी भांडवलाच्या प्रवेशावर _________ च्या कारणाने टीका केली जाते.
(a) बहुराष्ट्रीय कंपन्यांचे वर्चस्व
(b) प्राधान्येतर क्षेत्रातील गुंतवणूक
पर्यायी उत्तरे :
(1) (a) फक्त (2) (b) फक्त
(3) (a) आणि (b) दोन्हीही (4) (a) आणि (b) दोन्हीही नाही
Entry of foreign capital is criticised on account of _________.
(a) Domination by multinationals
(b) Investment in non-priority areas
Answer options :
(1) (a) only (2) (b) only
(3) (a) and (b) both (4) Neither (a) nor (b)

---

95. खालीलपैकी कोणते आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे दोन प्रमुख फायदे आहेत ?
(1) श्रम विभागणी आणि उत्पन्नातील वाढ.
(2) श्रम विभागणी आणि गतीशीलता.
(3) श्रम विभागणी आणि विशेषीकरण.
(4) श्रम विभागणी आणि तंत्रज्ञान देवाण घेवाण.
Which of the following are two basic advantages of international trade ?
(1) Division of labour and increase in income
(2) Division of labour and mobility
(3) Division of labour and specialisation
(4) Division of labour and give and take of technology.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

96. खालील दोन विधानांपैकी कोणते **खरे** नाही ?

(a) महाराष्ट्रामध्ये वर्ष 2010-11 मध्ये सरासरी जमीन धारणा 1.44 हे. होती.

(b) सर्वात अधिक टक्केवारी लोकांची सरासरी जमीन धारणा 20 हे. व अधिक होती.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b)

(3) दोन्हीही नाही (4) (a) व (b) दोन्हीही

Which of the following two statements is **correct** ?

(a) During the year 2010-11 in Maharashtra the average size of land holding was 1.44 Ha.

(b) The largest percentage of people had average size of land holding of 20 ha. and more.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Neither (a) nor (b) (4) Both (a) and (b)

---

97. खालील दोन विधानांपैकी कोणते **खरे** आहे ?

(a) शेतकऱ्यांना त्यांच्या मालाला रास्त दर मिळवून देण्याच्या उद्देशाने तसेच ग्राहकाला चांगल्या प्रतीचा माल कमी दरात मिळवून देण्याकरिता महाराष्ट्र शासनाने शेतकरी बाजाराची स्थापना केली.

(b) या पद्धतीची विक्री प्रक्रिया आंध्रप्रदेशमध्ये वापरली गेली जेथे नाव आहे ''रायतु बाजार''.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b)

(3) दोन्हीही नाही (4) (a) व (b) दोन्हीही

Which one of the following two statements is **correct** ?

(a) To help farmers to get reasonable rates for their produce and consumers to get good quality produce at reasonably lower prices the Govt. of Maharashtra has set-up Shetkari Bazar.

(b) This type of marketing has been tried in Andhra Pradesh where it is known as "Raitu Bazar".

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Neither (a) nor (b) (4) Both (a) and (b)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

98. अन्न सल्लागार कमिटीच्या (1958) अहवालानुसार सर्वसाधारणपणे काम करीत असलेल्या प्रौढाला प्रतिदिन ________ कॅलरीज व ________ ग्रॅम प्रथिनांची गरज असते.

(1) 2425 : 60 (2) 2400 : 55 (3) 2300 : 62 (4) 2800 : 65

The report of food advisory committee (1958) states that in India a normal working adult requires ________ calories and ________ grams of proteins daily.

(1) 2425 : 60 (2) 2400 : 55 (3) 2300 : 62 (4) 2800 : 65

---

99. विभेदित व्याज योजने अंतर्गत गरीब शेतकऱ्यांना कोणत्या व्याज दराने कर्ज दिले जाते ?

(1) 2 टक्के (2) 4 टक्के (3) 6 टक्के (4) 7 टक्के

At what rate of interest loan is disbursed to poor farmers under differential rate of interest scheme ?

(1) 2 percent (2) 4 percent (3) 6 percent (4) 7 percent

---

100. कॅलरीची व्याख्या अशी करता येईल की, 1 किलोग्राम पाण्याचे ________ तापमानामध्ये 1° तापमान वाढण्याकरिता लागणारी ऊर्जा.

(1) 15° सेल्सिअस (2) 20° सेल्सिअस

(3) 25° सेल्सिअस (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

"Calorie" is the amount of heat needed to raise the temperature of 1 kilogram of water by 1 degree at ________.

(1) 15° celsius (2) 20° celsius

(3) 25° celsius (4) None of the above

---

101. राष्ट्रीयकृत बँका गोदाम पावती किंवा वखार पावतीच्या आधारे गोदामात ठेवलेल्या मालाच्या प्रचलीत किंमतीच्या किती टक्के रक्कम कर्ज म्हणून मंजुर करते ?

(1) 55 ते 60% (2) 65 ते 70% (3) 75 ते 80% (4) 95 ते 100%

At what extent of the present value of the stored produce, Nationalized banks sanction credit against the security of warehouse receipt ?

(1) 55 to 60% (2) 65 to 70% (3) 75 to 80% (4) 95 to 100%

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

102. भारतासारख्या विकसनशील देशामध्ये जगातील एकूण लोकसंखेच्या 20 टक्के पेक्षा कमी बालके आढळतात, परंतु कुपोषित बालकांच्या एकूण संख्येपैकी ________ टक्के बालके भारतामध्ये आहेत.

(1) 35 (2) 40 (3) 45 (4) 50

India, a developing country accounts for less than 20 percent of world's child population, but it has ________ percent of mal-nourished children.

(1) 35 (2) 40 (3) 45 (4) 50

103. केंद्र शासनाद्वारे (a) बाजरा (b) सर्वसाधारण-तांदूळ (c) हायब्रीड जवार या पिकांसाठी सन 2013-14 साठी किमान आधारभूत किंमती रु. ________ एवढ्या जाहिर झाल्या.

	(a)	(b)	(c)
(1)	1500	1310	1250
(2)	1250	1310	1500
(3)	1310	1250	1500
(4)	1310	1500	1250

Central Government has announced the minimum support prices for (a) Bajra (b) Common Paddy (c) Hybrid Jowar in the year 2013-14 as Rs. ________.

	(a)	(b)	(c)
(1)	1500	1310	1250
(2)	1250	1310	1500
(3)	1310	1250	1500
(4)	1310	1500	1250

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

104. भारत सरकार द्वारे महत्वाच्या पिकांच्या किमान आधारभूत किंमती (एम.एस.पी.) केव्हा जाहीर केल्या जातात ?

(1) पिकांची पेरणी झाल्याबरोबर

(2) पिकांची कापणी कार्यक्रम सुरू होण्यापूर्वी

(3) पिकांच्या पेरणीचा हंगाम सुरू होण्यापूर्वी

(4) केव्हाही जाहीर केले जातात

When minimum support prices (MSP) for important agricultural crops are announced by the government of India ?

(1) Just after the sowing of crops

(2) After the start of the harvesting of crops

(3) Before the start of the sowing season of crop

(4) They are announced any time

---

105. पुढील कोणते विधान **अयोग्य** आहे ?

(1) शेती उत्पन्न विमा योजना जानेवारी 2004 मध्ये सुरू करण्यात आली.

(2) शेतकऱ्यांना ही विमा योजना विमा संरक्षण आणि आर्थिक सुरक्षा पुरविते.

(3) केवळ नैसर्गिक आपत्तींमुळे शेती उत्पन्नात होणारी घट यामधे विचारात घेतली जाते.

(4) शासन शेतकऱ्यांना विमा हप्ता देण्याकरता सबसिडी देते.

Which of the following statements is **incorrect** ?

(1) Farm Income Insurance Scheme was inaugurated in January 2004.

(2) It provides insurance safeguards and economic security to farmers.

(3) It covers loss in agricultural income only due to adverse natural calamities

(4) Govt. also provides subsidy to the farmers in premium payment.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

106. पुरुषांच्या गरजेप्रमाणे जोड्या लावा.

(a)	कार्बोदके	(i)	< 7% एकूण प्रतिदिनी कॅलरीजच्या
(b)	प्रोटिन्स	(ii)	≯ 20-35% एकूण प्रतिदिनी कॅलरीजच्या
(c)	फॅटस्	(iii)	56 gms
(d)	सॅच्युरेटेड फॅटस्	(iv)	130 gms

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(3)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

As per the requirement of men match the following :

(a)	Carbohydrates	(i)	< 7% of total daily calories
(b)	Proteins	(ii)	≯ 20-35% of total daily calories
(c)	Fats	(iii)	56 grams
(d)	Saturated Fats	(iv)	130 grams

Answer options :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(3)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

107. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?

(a) पहिला ट्रॅक्टर भारतामध्ये सन 1914 मध्ये आणला गेला.

(b) केन्द्रीय ट्रॅक्टर ऑरगनायझेशनने 1940 च्या दशकात उच्च अश्वशक्ति ट्रॅक्टर केवळ जमीन विकसित करण्यास आयात केला.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b)

(3) न (a) योग्य न (b) (4) (a) व (b) दोन्ही

Which of the following two statements is **correct** ?

(a) The first tractor in India was brought in 1914.

(b) The central tractor organisation imported high horse-power tractor in the 1940s only for land development.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Neither (a) nor (b) (4) Both (a) and (b)

---

108. पुढील कोणते विधान **अयोग्य** आहे ?

(1) मध्यान्ह भोजन योजना ही जगातील सर्वाधिक शालेय पोषण आहार देणारी योजना असून ती 12 कोटी विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचली आहे.

(2) 12 लाखांपेक्षा अधिक शाळा/इ.जी.एस. केन्द्र या योजने अंतर्गत भारतभर येतात.

(3) भारतात सर्वप्रथम मध्यान्ह भोजन योजना पाँडेचेरीमध्ये 1925 मध्ये राबविली गेली.

(4) 1980 च्या दशकात पाँडेचेरी व्यतिरिक्त गुजरात केरळ व तामिळनाडू या राज्यांनी मध्यान्ह भोजन योजना चालू केली होती.

Which of the following statements is **incorrect** ?

(1) The Mid Day Meal is the worlds largest school feeding programme reaching out to 12 crore students.

(2) More than 12 lakh schools/EGS centres are covered under the programme across the country.

(3) In India a Mid Day Meal Programme was introduced in Pondicherry in 1925.

(4) In 1980s Gujarat, Kerala and Tamil Nadu along with Pondicherry had begun on Mid Day Meal Programme.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

109. 1951 मधील ________ समितीच्या मते, भारतातील 90 टक्के शेतकऱ्यांना सावकारांकडून कर्ज घ्यावे लागत होते.

(1) ए.डी. गोरावाला (2) निलकंठ रथ

(3) सर विश्वेश्वरय्या (4) डॉ. रमेश तेंडुलकर

According to ________ Committee in 1951, 90 percent of Indian farmers were taking loan from pvt. money-lenders.

(1) A.D. Gorawala (2) Nilkanth Rath

(3) Sir Visveshvarayya (4) Dr. Ramesh Tendulkar

110. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?

(a) राष्ट्रीय सल्लागार परिषदेने राष्ट्रीय सुरक्षा विधेयक प्रस्तावित केले होते.

(b) राष्ट्रीय कुटुम्ब आरोग्य सर्वेक्षण नॅशनल फॅमिली हेल्थ सर्वे 2005 - 06 नुसार आपली 62% लोकसंख्या कुपोषित आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही नाही (4) दोन्हीही

Which of the following two statements is **correct** ?

(a) National Advisory Council proposed National Food Security Bill.

(b) About 62% of our population is undernourished as per the National Family Health Survey 2005-2006.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

111. बायो डिझेल कशापासून बनविले जाते ?

(1) साखरेचे प्रमाण जास्त असलेल्या पदार्थांपासून

(2) खाद्य व बिगर खाद्य तेलबियांपासून

(3) अल्कोहोलचे प्रमाण जास्त असलेल्या पदार्थांपासून

(4) शेतातील टाकाऊ पदार्थांच्या किण्वन प्रक्रियेतून

What is the bio-diesel prepared from ?

(1) Sugar enriched substances

(2) Edible and non-edible oil seeds

(3) Alcohol enriched substances

(4) Wastage material fermentation from farm

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

112. जर 3 किलोग्रॅम वस्तुमान असलेला पक्षी 2 मीटर/सेकंद या चालीने गतिमान असेल तर त्याची गतिज ऊर्जा किती ?

(1) 6 ज्यूल (2) 5 ज्यूल (3) 3 ज्यूल (4) 2 ज्यूल

If a bird of 3 kg mass is moving with a speed 2 m/s, then its kinetic energy is :

(1) 6 joule (2) 5 joule (3) 3 joule (4) 2 joule

---

113. औष्णिक वीज प्रकल्पामध्ये अणूच्या केंद्राचे विभाजन कशामुळे होते ?

(1) न्यूट्रॉन शोषणामुळे (2) प्रोटॉन शोषणामुळे

(3) इलेक्ट्रॉन शोषणामुळे (4) प्रोटॉन निर्मितीमुळे

In thermal reactors nuclear fissions are due to ?

(1) absorption of neutrons (2) absorption of protons

(3) absorption of electrons (4) emission of protons

---

114. सुदूर संवेदन उपग्रह कोणत्या कक्षेत भ्रमण करतात ?

(1) वर्तुळाकार व ध्रुवीय (2) अंडाकृती व विषुववृत्तीय

(3) वर्तुळाकार व विषुववृत्तीय (4) अंडाकृती व ध्रुवीय

In which orbit does the remote sensing satellite revolve ?

(1) circular and polar (2) elliptical and equatorial

(3) circular and equatorial (4) elliptical and polar

---

115. एक ग्रॅम प्लुटोनियमचे उर्जेत रूपांतर केल्यास किती ऊर्जा मिळेल ?

(1) 3×10^{10} ज्यूल (2) 9×10^{10} ज्यूल (3) 3×10^{13} ज्यूल (4) 9×10^{13} ज्यूल

How much energy can be obtained by converting 1 gm plutonium into energy ?

(1) 3×10^{10} joule (2) 9×10^{10} joule (3) 3×10^{13} joule (4) 9×10^{13} joule

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

116. उपग्रह मिशनला आधार देण्यासाठी दूरमापन, मार्गनिरीक्षण आणि प्रभूत्व (TTC) पूरवण्यासाठी इस्त्रोने जमिनीकेंद्र जाळे निर्माण केले.

इस्त्रोच्या या टी.टी.सी.(TTC) जमिनी केंद्राची ठिकाणे कोणती आहेत ?

(a) बँगलोर (b) लखनऊ (c) पोर्ट ब्लेअर बेट (d) मॉरीशिअस

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) आणि (c)
(2) फक्त (a), (c) आणि (d)
(3) फक्त (a), (b) आणि (c)
(4) (a), (b), (c), (d) चारही

ISRO established a network of ground stations to provide Telemetry, Tracking and Command (TTC) support to satellite mission.

Which are the locations of these TTC ground stations of ISRO ?

(a) Bangalore (b) Lucknow (c) Port Blair Island (d) Mauritius

Answer options :

(1) Only (a) and (c)
(2) Only (a), (c) and (d)
(3) Only (a), (b) and (c)
(4) All the four (a), (b), (c), (d)

---

117. भारतीय राष्ट्रीय उपग्रह प्रणालीच्या (इन्सॅट) व्यावहारिक उपयोगांमध्ये खालीलपैकी कशाचा समावेश होत नाही ?

(1) हवामान अंदाज
(2) दूरसंचार
(3) जंगलव्याप्त प्रदेशाचे निरीक्षण
(4) आकाशवाणी प्रसारण

What among the following is not included in Indian National Satellite Technologies (INSAT) practical applications ?

(1) Weather forecasting
(2) Telecommunication
(3) Observations of forest occupied territory
(4) Broadcasting through air

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

118. ________ ही जगातील अशी एकमेव जागा आहे जिथे U-235, Pu-239 आणि U-233 अशी तिन्ही विखंडनक्षम समस्थानिके विक्रियकात इंधन म्हणून वापरलेली आहेत.

(1) तारापूर (2) कैगा (3) कल्पक्कम (4) राजस्थान

________ is the only place in the world where all the three fissile isotopes viz., U-235, Pu-239 and U-233 are used as fuel in reactors :

(1) Tarapur (2) Kaiga (3) Kalpakkam (4) Rajasthan

119. ________ साठी भारत–फ्रांस संधि उपग्रह मिशनचा आरगोस (ARGOS) आणि ॲलटिका (ALTIKA) सहीत उपग्रह सरल (SARAL) आहे.

(a) सागरविज्ञान अभ्यास (b) खगोलशास्त्र अभ्यास

(c) संचार (दूरसंचार) (d) प्रसारण

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) आणि (c) (2) फक्त (a) आणि (b)

(3) फक्त (a) (4) सर्व

The satellite with ARGOS and ALTIKA (SARAL) is a joint Indo-French satellite mission for ________.

(a) Oceanographic studies (b) Astronomy studies

(c) Telecommunication (d) Broadcasting

Answer options :

(1) Only (a) and (c) (2) Only (a) and (b)

(3) Only (a) (4) All

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

120. गृहविद्युत उपयंत्रासाठी ऊर्जा कार्यक्षमता विभागाने (BEE) गुणवत्ता पातळी आणि लेबल लावण्याची योजना सुरू केली. उपयंत्रे खरेदीवेळी हे BEE तारका लेबल ग्राहकांना मार्गदर्शन करतात.

या तारका लेबलवर कोणती माहिती दर्शवलेली असते ?

(a) ऊर्जा तारका प्रमाण

(b) 'ऊर्जा वाचविणे म्हणजे पैसा वाचविणे' प्रतिक चिन्ह

(c) वार्षिक ऊर्जा खप

(d) बी.इ.इ. (BEE) प्रतिक चिन्ह

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a), (c) आणि (d)
(2) फक्त (a) आणि (c)
(3) फक्त (a), (b) आणि (c)
(4) (a), (b), (c) आणि (d) (सर्व)

(BEE) Bureau of Energy Efficiency launched a standards and labelling program for home electronic appliances. The BEE star label guides consumers while buying an appliance. Which information is indicated on this star label ?

(a) Energy star rating

(b) Energy saved is money saved logo

(c) Annual energy consumption

(d) BEE logo

Answer options :

(1) Only (a), (c) and (d)
(2) Only (a) and (c)
(3) Only (a), (b) and (c)
(4) (a), (b), (c) and (d) (all)

121. भारताची द्वितीय संशोधन अणुभट्टी सायरस ही खालील कोणत्या संयुक्त प्रकल्पामध्ये उभारण्यात आली ?

(1) 1960 मध्ये भारत-केनडीयन प्रकल्प

(2) 1950 मध्ये भारत-फ्रान्स प्रकल्प

(3) 1960 मध्ये भारत-स्विस प्रकल्प

(4) 1950 मध्ये भारत-रशिया प्रकल्प

Cirus is India's second research reactor built as a joint project in :

(1) Indo - Canadian Project in 1960

(2) Indo - France Project in 1950

(3) Indo - Swiss Project in 1960

(4) Indo - Russia Project in 1950

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

122. कॉम्प्रेहेन्सिव्ह् टेस्ट-बॅन-ट्रिएटी (CTBT) चे वैधता तपासणी क्षेत्र पृथ्वीवर केलेले कोणतेही अणूकेंद्रकिय स्फोट शोधण्यासाठी संकल्पित आहे. हे वैधता क्षेत्र आंतरराष्ट्रीय पहाणी प्रणालीचे बनलेले आहे. या पहाणी/निरीक्षण प्रणाली कोणत्या ?

(a) भूकंपविषयक पाहणी/निरीक्षण (b) जलध्वनीविषयक (हायड्रोअॅकॉस्टीक) पाहणी

(c) अवध्वनी (इन्फ्रासाउंड) पाहणी (d) अणूकेंद्रकिय किरणोत्सार पाहणी

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a), (b) आणि (c) (2) फक्त (a), (b) आणि (d)

(3) फक्त (b), (c) आणि (d) (4) सर्व चारही

The verification regime of the comprehensive Nuclear - Test - Ban - Treaty (CTBT) is designed to detect any nuclear explosion conducted on the earth. This verification regime consists of International monitoring systems. Which are these monitoring systems ?

(a) Seismic monitoring (b) Hydroacoustic monitoring

(c) Infrasound monitoring (d) Radionuclide monitoring

Answer options :

(1) Only (a), (b) and (c) (2) Only (a), (b) and (d)

(3) Only (b), (c) and (d) (4) All the four

---

123. द्वितीय नाभिकीय इन्धन पुनर्प्रक्रिया संकुल कुठे उभारल्या जाईल ?

(1) कोटा, राजस्थान (2) हैदराबाद, आंध्रप्रदेश

(3) जैतापूर, महाराष्ट्र (4) विरधी, गुजरात

The second nuclear fuel reprocessing complex is to come up in :

(1) Kota, Rajasthan (2) Hyderabad, Andhra Pradesh

(3) Jaitapur, Maharashtra (4) Virdhi, Gujarat

---

124. अन्न पदार्थांच्या इर्रॅडिएशनसाठी गॅमा किरणांचा स्त्रोत म्हणून काय वापरले जाते ?

(1) कोबाल्ट - 60 व आर्सेनिक - 74 (2) थॅलियम - 201 व इरिडियम - 192

(3) कोबाल्ट- 60 व सेसियम - 137 (4) इरिडियम - 192 व सेसियम - 137

What is used as a source of gamma rays for food irradiation ?

(1) Cobalt - 60 and Arsenic - 74 (2) Talium - 201 and Iridium - 192

(3) Cobalt - 60 and Cesium - 137 (4) Iridium - 192 and Cesium - 137

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

125. आण्विक ऊर्जा विभाग आणि संरक्षण संशोधन विकास संस्था यांनी पोखरणमध्ये संयुक्तपणे क्रमाने पाच अण्विक चाचण्या कोणत्या तारखेस घेतल्या ?

(1) 15 व 18 मे 1974 (2) 11 व 13 मे 1974

(3) 11 व 13 मे 1998 (4) 15 व 18 मे 1998

The department of atomic energy and defence research and development organization conducted a series of five nuclear tests in Pokharan on :

(1) 15th and 18th May 1974 (2) 11th and 13th May 1974

(3) 11th and 13th May 1998 (4) 15th and 18th May 1998

---

126. जे सॉफ्टवेअर पॅकेज साधारणत: बिटमॅप प्रतिमा आणि व्हेक्टर प्रतिमा यांच्या निर्मितीसाठी वापरतात त्यांना अनुक्रमे ________ म्हणतात.

(1) पेन्ट प्रोग्रॅम आणि ड्रॉईंग प्रोग्राम

(2) ईमेज व्हिवर आणि फोटो व्हिवर

(3) ड्रॉईंग प्रोग्रॅम आणि पेन्ट प्रोग्रॅम

(4) इमेज क्रिएटर आणि मॉडेल क्रिएटर

The software packages which are normally used for creation of bit map images and creation of vector images are called as ________ respectively.

(1) Paint programs and Drawing Programs

(2) Image Viewer and Photo Viewer

(3) Drawing Programs and Paint Programs

(4) Image Creator and Model Creator

---

127. समांतर तारांचा समुह जो दोन किंवा जास्त संगणक संबंधित उपकरणांना जोडतो त्याला ________ म्हणतात.

(1) जाळे (2) बस (3) हद्दीतील (4) गाठोडे

A group of parallel lines that connect two or more computer related devices is called as ________.

(1) Network (2) Bus (3) Bound (4) Bundle

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

128. जी.एस.एम. (ग्लोबल सिस्टम फॉर मोबाईल कम्यूनिकेशन) कुठल्या तंत्रज्ञानावर आधारित आहे :

(1) टी.डी.एम.ए. (टाईम डिव्हिजन मल्टिपल एक्सेस)

(2) सि.डी.एम.ए. (कोड डिव्हिजन मल्टिपल एक्सेस)

(3) एस.डी.एम.ए. (सिस्टम डिव्हिजन मल्टिपल एक्सेस)

(4) वरील सर्व

GSM (Global System for Mobile Communication) is based on which technology :

(1) TDMA (Time Division Multiple Access)

(2) CDMA (Code Division Multiple Access)

(3) SDMA (System Division Multiple Access)

(4) All the above

---

129. माहिती तंत्रज्ञान कायदा 2000 नुसार जो कोणी जाणीवपूर्वक किंवा उद्देशपूर्वक संगणकीय प्रोग्रॅम/माहितीमध्ये फेरफार करतो, नष्ट करतो किंवा चोरतो किंवा जाणीवपूर्वक/उद्देशपूर्वक दुसऱ्याला हे करण्यास भाग पाडतो, जेव्हा हा संगणकीय प्रोग्रॅम/माहिती कायद्यानुसार ती जोपर्यंत वापरात आहे तोपर्यंत जपणे जरुरीचे आहे, अशी व्यक्ती खालीलपैकी कोणत्या शिक्षेस पात्र आहे ?

(1) पाच वर्षाचा तुरुंगवास

(2) तीन वर्षापर्यंत तुरुंगवास किंवा 2 लाखापर्यंतचा दंड किंवा दोन्ही

(3) दोन वर्षापर्यंत तुरुंगवास किंवा 3 लाखापर्यंतचा दंड किंवा दोन्ही

(4) एक वर्षापर्यंत तुरुंगवास किंवा पन्नास हजार रुपयापर्यंतचा दंड किंवा दोन्ही

Under Information Technology Act 2000, whoever knowingly or intentionally conceals, destroys or alters or intentionally or knowingly causes another to conceal, destroy or alter any computer source code, when the computer source code is required to be kept or maintained by law for the time being in force, shall be punishable with ________.

(1) Imprisonment of 5 years

(2) Imprisonment upto 3 years or with a fine which may extend upto 2 lakh rupees or both

(3) Imprisonment upto 2 years or with a fine which may extend upto 3 lakh rupees or both

(4) Imprisonment upto 1 year or a fine which may extend upto 50,000 rupees or both

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

130. संगणकाचे जाळे ज्यामध्ये प्रत्येक पॅकेट हे इतरांपेक्षा स्वतंत्रपणे ओळखले जाते आणि जरी हे पॅकेट मल्टीपॅकेट प्रक्षेपणाचा एक भाग असले तरीसुद्धा असे संगणकाचे जाळे त्या पॅकेटला एक स्वतंत्र दर्जा/वागणुक देते, अशा संगणकीय जाळ्याला ________ म्हणतात.

(1) व्हर्च्युअल - सर्किट संगणकीय जाळे (2) सर्किट - स्विच संगणकीय जाळे
(3) पॅकेट - स्विच संगणकीय जाळे (4) डेटाग्राम संगणकीय जाळे

The network in which each packet is treated independently of all others and even if a packet is a part of a multipacket transmission, the network treats it as though it existed alone is called as ________.

(1) Virtual Circuit Network (2) Circuit Switched Network
(3) Packet Switched Network (4) Datagram Network

---

131. खालीलपैकी ________ ह्या जीवाणूम समुद्रातील तेल विघटन करणारा 'सुपरबग' म्हणतात.

(1) बॅसिलस स्पीशीज (2) प्स्युडोमोनास स्पीशीज
(3) सलमोनेला स्पीशीज (4) क्लोस्ट्रीडीयम स्पीशीज

Which of the following ________ is called as the 'superbug', used to clean up oil spills.

(1) Bacillus species (2) Pseudomonas species
(3) Salmonella species (4) Clostridium species

---

132. मिक्स अँटि गॅस गॅंगरीन इंजेक्शनमुळे अवयव विच्छेदन टाळता येणार आहे. भारतात पहिल्यांदा 2014 मध्ये त्याची निर्मिती ________ ने केली.

(1) सिरम इंन्स्टिट्यूट ऑफ इंडिया (2) सांथा बायोटेक
(3) हाफकिन्स् बायोफॉर्मास्युटीकल्स (4) बायोकॉन इंडिया

An injection of mix anti Gas Gangrene that would avoid amputation of organs has been produced in the year 2014 for the 1st time in India by ________.

(1) Serum Institute of India (2) Santha Biotech
(3) Haffkine's Bio-pharmaceuticals (4) Biocon India

---

133. बी.टी. कापूस हा ________ आहे.

(1) कृतक वनस्पती (2) संकरित वनस्पती
(3) जनुकांतरीत वनस्पती (4) उत्परिवर्तित वनस्पती

Bt cotton is ________.

(1) cloned plant (2) hybrid plant
(3) transgenic plant (4) mutated plant

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

134. _________ कर्करोगासाठी, कर्करोग प्रतिकारक लस यशस्वीरित्या प्रथम बनवली गेली.

(1) मुखाचा कर्करोग (2) सरवायकल कर्करोग
(3) स्तनांचा कर्करोग (4) मोठ्या आतड्यांचा कर्करोग

First successful vaccine against cancer has been prepared for _________.

(1) Oral cancer (2) Cervical cancer
(3) Breast cancer (4) Colon cancer

---

135. अनुवंशोत्क्रमित वनस्पती बनविणे अंनुवशोत्क्रमित प्राणी बनविण्यापेक्षा सुलभ असते कारण :

(1) ज्या एकल पेशींमध्ये परका डि.एन.ए. सहज प्रविष्ट करता येतो, अशा पेशींपासून वनस्पती सहज संवर्धित करता येतात.
(2) वनस्पतींच्या डि.एन.ए. च्या प्रती सहज बनविता येतात.
(3) जीवाणू संसर्गाद्वारे वनस्पती पेशींचे उत्परिवर्तन सहज शक्य होते.
(4) प्राणी पेशींच्या पेशी आवरणापेक्षा वनस्पती पेशींच्या पेशी-भित्तीका व पेशी आवरणातून डि.एन.ए. सहज पार होते.

Transgenic plants are easier to produce than transgenic animals because :

(1) Plants can more easily be grown from single cultured cell into which foreign DNA has been introduced.
(2) Plant DNA is easier to clone.
(3) Plant cells can be transferred by bacterial infection.
(4) DNA passes more readily through plant cell wall than through animal cell membrane.

---

136. _________ आजारामध्ये रक्त सांकळण्यासाठी आवश्यक घटक VIII नसल्याने रक्त गोठत नाही.

(1) थॅलसेमिया (2) हिमोफेलिया
(3) सिकल सेल ॲनिमिया (4) युरेमिया

Blood clotting does not occur due to lack of clotting factor VIII in _________ disease.

(1) Thalssemia (2) Haemophilia
(3) Sickle cell anemia (4) Uremia

---

137. साखरेपासून व्यापारविषयक अल्कोहोल निर्मिती करण्यासाठी _________ या सूक्ष्मजीवाचा प्रामुख्याने वापर केला जातो.

(1) इ. कोलाय (2) एस. सेरेव्हिसिए
(3) पेनिसिलियम प्रजाती (4) बॅसीलस प्रजाती

_________ is the organism that is mainly used in the commercial production of alcohol from sugar.

(1) E. Coli (2) S. Cerevisiae
(3) Penicillium species (4) Bacillus species

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

138. समुद्री अपृष्ठवंशी प्रवाळ __________ पासून कठीण सांगाडे बनवतात.

(1) कॅल्शिअम क्लोराईड (2) मॅग्नेशियम कार्बोनेट

(3) कॅल्शिअम कार्बोनेट (4) कॅल्शिअम फॉस्फेट

Corals are a class of marine invertebrates that secrete __________ to form a hard skeleton.

(1) Calcium chloride (2) Magnesium Carbonate

(3) Calcium Carbonate (4) Calcium phosphate

139. नायट्रोजनच्या स्थिरीकरणासाठी आवश्यक असलेला जनुक 'नीफ' हा प्रविष्ट करण्यासाठी __________ सजीवाचे कृत्तकन (cloning) करतात ?

(1) बॅसिलस थुरीनजिएनसिस (2) ऱ्हायझोबिअम मेलिलोटी

(3) अझोटोबॅक्टर स्पीशीज (4) ऱ्हायझोपस

'Nif gene' for nitrogen fixation is introduced by cloning __________.

(1) Bacillus thuringenesis (2) Rhizobium meliloti

(3) Azetobacter species (4) Rhizopus

140. डॉ. जेफ बोके व त्यांच्या सहकार्यांने एन.वाय.यू. लँगॉन मेडीकल सेंटरच्या सिस्टम जेनेटीक्स ह्या संस्थेमध्ये, 2014 साली __________ चा पहिला संपूर्ण कार्यरत असलेला क्रोमोसोम बनविला.

(1) इ.कोलाय (2) यीस्ट (3) बॅसीलाय (4) ॲरॅबिडोपसीस

The first complete functional, artificial chromosome for __________ was synthesized by Dr. Jef Boeke and his team at the NYU Langone Medical Center's Institute for Systems Genetics in 2014.

(1) E.coli (2) Yeast (3) Bacilli (4) Arabidopsis

141. निळसर हिरवी शेवाळे (ॲल्गी) ही संभवनीय __________ करीता वापरली जातात.

(1) जैवीक किटकनाशके (2) जैवीक खते

(3) किटकनाशके (4) स्फुरकक्षार द्रवणशील करणारे

Blue Green algae are potentially used as :

(1) Biopesticides (2) Biofertilizers

(3) Insecticides (4) Phosphate solubilizers

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

142. झाडांसाठी नायट्रोजनचे (नत्र) प्रमुख स्रोत कोणते ?

(1) नायट्राइट्स (2) नायट्रेट्स

(3) अमोनियम सॉल्ट्स (4) सेन्द्रीय नत्रयुक्त संयुग

What is the source of nitrogen for green plants ?

(1) Nitrites (2) Nitrates

(3) Ammonium salts (4) Organic nitrogenous compounds

---

143. सदाफुली पासून कर्क रोगावरील कोणते औषध मिळविले जाते ?

(1) टॅक्झॉल (2) व्हिनक्रिस्टीन (3) कोल्चीसीन (4) सर्पेटीन

Which anticancerous drug is obtained from *catharanthus roseus* ?

(1) taxol (2) vincristine (3) colchicine (4) serpentine

---

144. वनस्पतीजन्य पदार्थ किंवा प्राणी पेशी अतीशीत स्थितीमध्ये $-196°C$ ला साठविण्यासाठी द्रवरूपी ________ चा वापर करतात.

(1) कार्बन मोनोऑक्साइड (2) ऑक्सिजन

(3) नायट्रोजन (4) पेट्रोलियम वायू

Liquified ________ is used for cryopreservation of plant material or animal cells at $-196°C$.

(1) Carbon monoxide (2) Oxygen

(3) Nitrogen (4) Petroleum gas

---

145. जैवीक इंधनाचा मुख्य पर्यावरणीय फायदा हा ते पर्यावरणात शून्य ग्रीन हाऊस वायु प्रसारीत करते या वस्तुस्थितीतून निर्माण होतो कारण :

(1) प्रज्वलनामुळे निर्गमीत झालेला कार्बनडायऑक्साईड हा वायू बायोमास निर्मितीच्या पर्यावर्णातूनच घेतला जातो.

(2) प्रज्वलनाचे वेळी ते कार्बनडायऑक्साईड वायू निर्गमीत करत नाहीत.

(3) वाढीच्या वेळी साठविलेला नत्रवायू प्रज्वलनाच्या वेळी नायट्रोजन डायऑक्साइडच्या रूपात सोडला जातो व जो सूक्ष्मजीव वापर करु शकतात.

(4) त्यांना वाढीसाठी कार्बनची आवश्यकता नसल्याने ते कार्बनडायऑक्साइड निर्गमीत करीत नाहीत.

The main environmental advantage of biofuels stems from the fact that they result in zero net green house gas emission because :

(1) Carbondioxide they release upon combustion is extracted from the atmosphere during biomass production.

(2) They do not release carbon dioxide during combustion.

(3) They trap nitrogen during growth and release nitrogen dioxide during combustion which can be utilized by micro organisms.

(4) They do not require any carbon input during growth and hence there is no resultant carbon dioxide output.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

146. 1997 मधे __________ देशात अतिवृष्टीने (ढगफुटी) महापूर आल्यामुळे बऱ्याच नंतर मुंबईच्या महापूराप्रमाणे अतोनात नुकसान झाले :

(a) जपान (b) कॅनडा (c) हाँगकाँग (d) मध्य अमेरिका

पर्यायी उत्तरे :

(1) (b) (2) (c) (3) (a) (4) (d)

In 1997 __________ country was largely affected by floods due to excess rains (cloud break) similar to Mumbai floods much later.

(a) Japan (b) Canada (c) Hong Kong (d) Central America

Answer Options :

(1) (b) (2) (c) (3) (a) (4) (d)

---

147. खालीलपैकी कोणती एक जोडी **चुकीची** आहे ?

(a) इंडोनेशियाच्या किनारपट्टीजवळ भूकंपामुळे महाकाय लाटांची निर्मिती : 26 डिसेंबर 2004

(b) मुंबईत आलेला महापूर : 26 जुलै 2005

(c) बोधगया बॉम्बस्फोट : 7 जुलै 2013

(d) मांढरादेवी देवळाच्या परिसरात लागलेली आग व चेंगराचेंगरी : 24 जानेवारी 2006

पर्यायी उत्तरे :

(1) (b) (2) (a) (3) (d) (4) (c)

Which one of the following pairs is **not** correctly matched ?

(a) Tsunami created due to earthquake near Indonesian Coast. : December 26, 2004

(b) Floods in Mumbai : July 26, 2005

(c) Bomb blast at BodhGaya : July 7, 2013

(d) Fire and stampede in the surroundings of Mandharadevi temple : January 24, 2006

Answer Options :

(1) (b) (2) (a) (3) (d) (4) (c)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

148. एकूण भूकंपसंख्येच्या अंदाजे 80% भूकंप ________ या भागात होतात किंवा आढळतात.

(1) मेडीटेरेनिअन - ऐशीयाटीक बेल्ट (2) भुचकत्या किंवा भुखंडाचा अंतर्गत भाग

(3) सर्कम-प्रॅसिफीक बेल्ट (4) ओशिएनीक स्प्रेडींग रिज सिस्टमस्

Approximately 80% of all earthquakes occur in the ________.

(1) Mediterranean - Asiatic belt (2) In the interior of the plates

(3) Circum - Pacific belt (4) Oceanic spreading ridge systems

---

149. भूकंपामधे सुधारीत 'मर्कली स्केल' खालीलपैकी कोणत्या गोष्टीचे मोजमाप करते.

(1) आकार (2) तीव्रता (3) मनुष्यहानी (4) पुनरावृत्तिचे प्रमाण

In an earthquake Modified Mercalli Scale is used to measure :

(1) Magnitude (2) Intensity (3) Loss of life (4) Frequency

---

150. भारतातील चार मोठे भूकंप कालानुरूप चढत्या क्रमाने लावा :

(a) जबलपूर (b) लातूर (c) बिहार (d) उत्तर काशी

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (c), (b), (d) (2) (c), (d), (b), (a)

(3) (d), (b), (a), (c) (4) (b), (c), (a), (d)

Arrange the following four major earthquakes of India in chronologically ascending order :

(a) Jabalpur (b) Latur (c) Bihar (d) Uttarkashi

Answer Options :

(1) (a), (c), (b), (d) (2) (c), (d), (b), (a)

(3) (d), (b), (a), (c) (4) (b), (c), (a), (d)

- o O o -

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

(8) **प्रश्नपुस्तिकेमध्ये** विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षा कक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्रश्न क्र. **201.** सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल, यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. **201.** ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks